

Jos. Geršic 15. jun. 1917
2216 Willow St.

AMERIKANSKI SLOVENEK

ŠTEVILKA 104.

JOLIET, ILLINOIS, 24. NOVEMBRA 1916

LETNIK XXV.

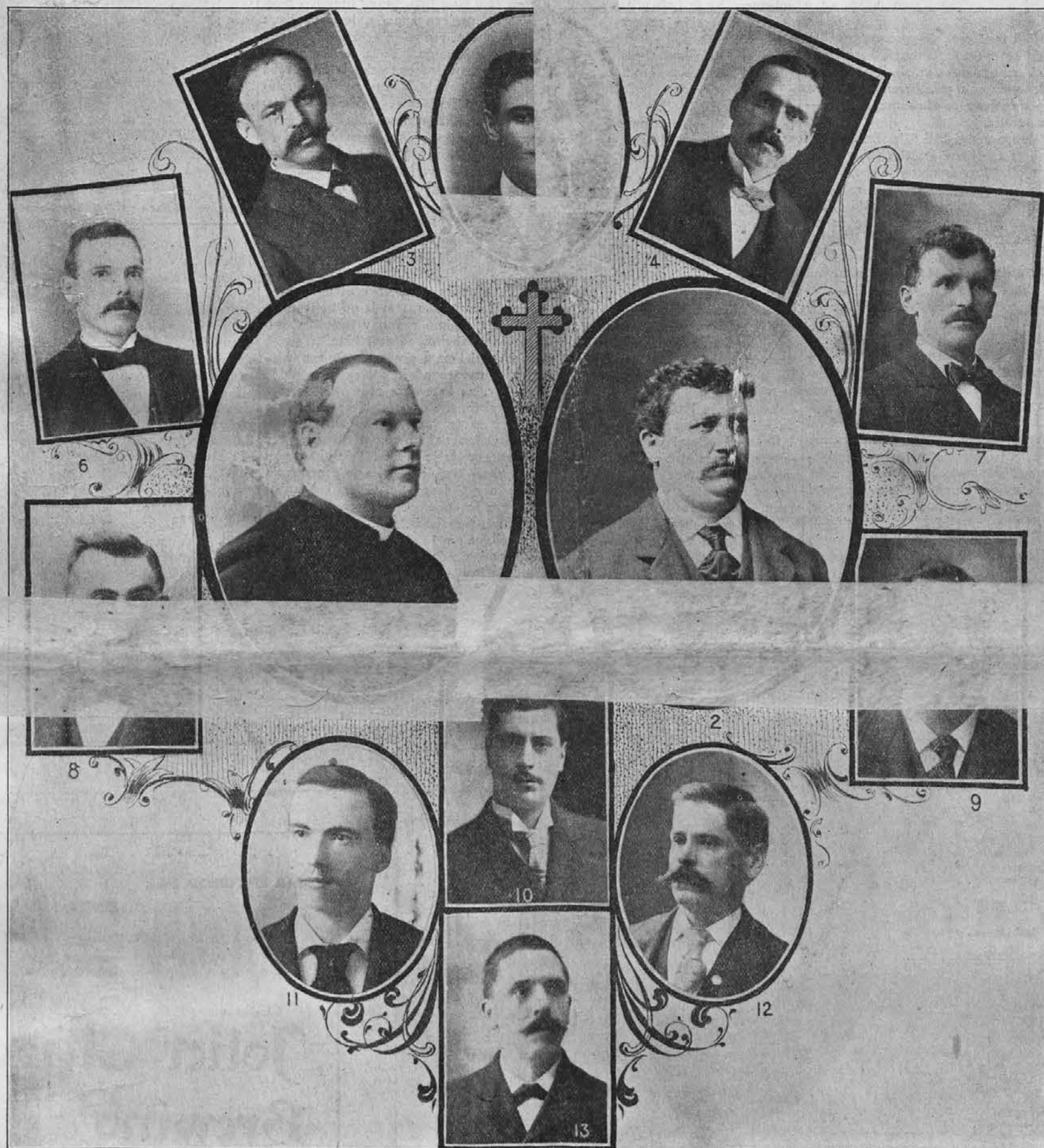
1891

SREBRNI JUBILEJ

1916

DELNIČARJI SLOVENSKO-AMERIKANSKE TISKOVNE DRUŽBE V JOLIETU, ILLINOIS, L. 1900.

- 1—REV. F. S. ŠUSTERŠIČ, urednik. 2—ANTON NEMANICH, predsednik 3—JOHN KUKAR, tajnik. 4—JOHN GRAHEK, blagajnik.
5—VILJEM GRAHEK, podpreds. 6—ŠTEFAN KUKAR, 2. nadzornik. 7—MAT. H. NEMANICH.
8—ANT. GOLOBITSH, 1. nadzornik. 9—JOHN B. STUKEL, 3. nadzornik. 10—MAX BUH, poslovodja. 11—MATH. GRAHEK.
12—MARTIN STEFANIČ. 13—ANTON HORWATH.

Čestitka mil. g. škofa Jakoba Trobec k petindvajsetletnici Amerikanskega Slovenca.

Rice, Minn., 18. novembra 1916.—Petindvajseti letnik "Amerikanskega Slovenca" je srečno dokončan. Slava mu! Reven začetek je imel, tako da so njegovi prijatelji, ki so ga z veseljem pozdravili, dvomili, bo li mogel obstati ali ne. Vendar kmalu je prišel k moči; od leta do leta si je več prijateljev pridobil, ki so ga z veseljem v hišo sprejemali. Veliko dobrega je storil za naše ljube naseljence. Zdaj stoji na trdni podlagi in šteje toliko prijateljev, da lahko brez skrbi v prihodnost gleda. Srčno mu voščim srečo in čestitam k vsemu, kar je v prvih 25 letih storil. Voščim in želim, da bi si vedno več prijateljev pridobil; voščim in želim, da bi kmalu še več kakor dvakrat na teden izhajal, in da bi čez 25 let kakor dnevnik svojo 50 letnico praznoval. Bog naj ga blagoslovi mnogo, mnogo let!

JAKOB TROBEC.

Rev. Francišek Saleški Šusteršič.

Ponatisk iz "Spominske knjige" župnije
sv. Jožefa v Jolietu, Ill.

Ne ni umrl!
Se duh njegov živi med nami
Na delo nas budi in drami.
V nesmrtnih delih mož živi!
Živi in večno živel bode.

Simon Gregorčič.

Ni je težje stvari, kakor pisati zgodovino velikih mož. Kakor se ponižna vijolica skriva pod trnjem in listjem, tako je skrito tudi življenje onih mož, kateri so se skrivno vadili in učili, da so tako postali sposobni storiti kaj velikega. Njihova pot je preprežena s trnjem in le malo jih je, kateri spoznajo vrednost tihega življenja. Ko človek odraste in nastopi javno delovanje, zadene ga pač človeška usoda. Rožice, s katerimi so bile rojenice posule otročičku pot, zginevajo z leti in prikaže se golo trnje. Mož trdnega značaja pa se tega ne ustraši in pogumno koraka naprej. Četudi pada kaplja za kapljo krvi, svest si je, da pada na rodovitna tla, katera bodo rodila stoteri sad. Ni mu zato, da bi živel ta sad sam, saj seme mora segniti, če hoče obroditi sad. Občudovalcu prirode sili srce iz prekrasne doline na visoko goro, da od tam prav občuduje prekrasne doline. Mož, kateri dela v resnici za narod in dobrobit tavačnega človeštva, ne misli na trud, na plačilo. Ve namreč, da bo občudoval sad in lepoto svojega truda iz svojega bivališča nad zvezdami, od katerih lepše se bo svetilo njegovo delo. To je načrt človeškega življenja. Saj je to čisto naravno. Gotovo je Bog sam hotel tako imeti. Dokler imamo velike moze med seboj, jih ne cenimo prav. Ker smo le ljudje, nam ni zamere. Videti ne moremo velikih misli, kakor tudi ne takoj spoznati plemenitega drevesa, katero je šele začelo odganjati. Srečni smo lahko, da o pravem času spoznamo plemenit sad.

Ker je človeku odločeno po neskončni Božji modrosti, da spoznamo velike moze šele po smrti, nikakor ni prepozno, da se spomnimo moža, kateri ima največ zaslug in sicer, neveljivih tudi pred Vsemogočnim, za slovenski narod v Ameriki, posebno pa še za našo slovensko župnijo sv. Jožefa v Jolietu, Illinois. Vsi poznate moža, kateremu so namenjene te skromne vrstice — častitega gospoda Franciška Saleškega Šusteršiča.

Rev. Francis S. Šusteršič je bil rojen v dobro znani hiši "Pri Bobenču", dne 22. januarja 1864, na Viču pri Ljubljani. Hodil je v ljudsko šolo, kakor tudi gimnazijo v Ljubljani, slovenski metropoli. Ravno tam je dovršil tudi bogoslovje ter bil posvečen v mašnika dne 21. julija 1886. Novo mašo je daroval dne 8. avgusta 1886. Deloval je kot kaplan v Smledniku nad Ljubljano in Šmartnem pri Litiji. Njegov prijatelj, Rev. John Solnce iz St. Paula, Minn., ki ga je dobro poznal, je vedel, da bi bila ravno Amerika dovolj obširno polje za delavca, kakoršen je bil Rev. Šusteršič. Poznal je Joliet in dobre katoliške rojake v Jolietu, katere je večkrat obiskal, zato jim je hotel preskrbeti duhovnika, kakoršnega potrebujejo. Ko je šel leta 1891 v staro domovino, je vzel s seboj svojega prijatelja Rev. Šusteršiča. Dne 13. aprila, leta 1891, sta odplula proti novi domovini, kamor sta dospela 2. maja. Ko je došel v čičaško nadškofijo, ga je tedanji nadškof, Most Rev. Patrick A. Feehan, D. D., izbral za ustanovnika slovenske župnije v Jolietu. Dospel v Joliet, je takoj prvi dan, dne 12. maja, 1891, pričel z delom. Ljubezen do domovine ga je prvič gnala v stari kraj leta 1897, ko je imel ravno namestnika pri rokah, tedanjega novomašnika, Rev. John Plevnika. Drugič je šel pogledat svojo prvotno domovino leta 1901. Tedaj ga je nadomestoval Rev. Francis Jager. Tretjič se je podal domu leta 1907. Njegov namestnik je bil Rev. A. M. Kraschowitz. Neumorno delo, o katerem govori vsa zgodovina slovenske fare sv. Jožefa v Jolietu, pa mu je začelo spodjedati zdravje. Zdravniki so mu nasvetovali potovanje v domovino, kamor se je res napotil leta 1910. Težko mu je bilo posloviti se od svojih zvestih faranov, zdelo se je, kakor da mu skrb za svoje ovčice krči srce.

Rev. F. S. Šusteršič, nepozabni ustanovitelj naše fare, je izdihnil svojo blago dušo dne 24. marca, leta 1911, zjutraj ob eni. "Amerikanski Slovenec" je prejel v petek, dne 24. marca 1911, dop. ob poldevetih naslednjo brzojavko:

O pogrebu piše ljubljanski "Slovenec" z dne 27. marca takole:
"Pogreb č. g. Šusteršiča se je vršil včeraj veličastno za moža, ki je vsled ogromnega dela za versko in narodno probujo naših ameriških rojakov legel v prežgodnji grob. Kljub silnemu nali u se je zbralo včeraj popoldne pred

hišo žalosti ogromno ljudij; da se poslove od dragega rojaka. Na krsti pokojnega rojaka sta ležala zadnja pozdrava ameriških rojakov: krasna venca uredništva "Amerikanskega Slovenca" in K. S. K. Jednote, katero je ustanovil pokojni župnik Šusteršič. Uredništvo in upravnštvo "Amerikanskega Slovenca" in K. S. K. Jednote sta poslala tudi brzojavni sožalji, ki v ginitivih besedah izražata žalost ameriških Slovencev ter se združujeta v klicu: Pokojniku večna slava, trajen spomin! Spreved je vodil prevz. škof Ivan Stariha ob asistenci svetne in redovne duhovščine. V viško-gliniško občino, kjer je pokojniku tekla žilnica, so se prijatelji pokojnikovi peljali v sprevedu v 14 kočijah. Župna cerkev, kjer se je vršil obred, je bila do mala polna ljudij. Od tu so truplo blagega pokojnika spremili na pokopališče. Gg. bogoslovci in ondoto katoliško slovensko izobraževalno društvo so pokojniku ob nešteti množici občinstva v slovo zapeli tri žalostinke. Č. g. Francišek Šusteršič je prvi duhovnik, ki počiva na viško-glinškem pokopališču. Z njim je legel v grob zadnji član nekdanj imovite in obče spoštovane Bobenčkove rodovine. Naj počiva v miru v zemlji domači, katero je ljubil z zvestim srcem in krepkimi, požrtvovalnimi dejanji! Hvaležen mu spomin!"

Da, v čednosti njegovih lavoriki
Ta dvojni list nikdar ne bo zvenel:
Krivice storil ni in ne želel,
Najraje v srci jezik je imel,
Ko znil je, pa srce na jeziki.

Simon Gregorčič.

Po smrti našega vzor-župnika bi nam bila skoro domača fara nekako tuja. Ni našega duhovnega očeta, katerega smo ljubili. Kako smo bili vajeni videti malo, čokato postavbo, okroglega obraza in prijaznih oči, ki se nam je smehljaj, bodril ali učil. Da, bil je to zelo prijazen gospod. Poznal je človeško naravo; vedel je, da človek lahko in večkrat pade. Zato je bil goreč učitelj in bodritel. Bil je strog pri učenju, a mil pri sodbi. Spregledal je napako, če je bilo le mogoče. Iz njegovih ust ni bilo čuti pritožbe. Svojih duhovnim sobratom bil je ljub prijatelj. Zato je pa tudi Bog blagoslovil njegovo delo.

Krasna stavba cerkve sv. Jožefa, vzorno urejena župnija, lepo vpeljana slovenska šola pod vodstvom sester sv. Franciška, vse to je delo Rev. Šusteršiča, delo dolgih dvajsetih let njegovega župnikovanja. Toda, koliko prečutih nočij, koliko gmotnih žrtev, koliko zatajevanja samega sebe je bilo treba od strani gospoda župnika, preden se je vse to doseglo, kdo to ve? Kdo more to ceniti? Vidimo stavbe, vidimo red v župniji, toda tega, kar je bilo pri tem poglavitno, tega ne vidimo. Gospodu je ostalo prikrto, ker je bilo lei za Njega storjeno. Njegovo vtrujenost razumemo in — spoštujemo. Bila je za nas, slovenski narod v Ameriki, za napredek slovenskega ljudstva, za blagor in zveličanje duš, za napredek naše matere sv. katoliške cerkve. Ne samo za Joliet, za svojo župnijo, je veliko storil blagi gospod. Njegovo srce ni poznalo ozkih mej.

Dolžan ni samo, kar velela mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!

Vsi amerikanski Slovenci so mu bili pri srcu. Vidimo ga pri snovanju prve slovenske jednote, vidimo ga pri amerikanski Zvezi Slovenskih Duhovnikov, katere predsednik je tudi postal 29. oktobra 1902. Srečujemo ga po raznih slovenskih naselbinah; kjer niso imeli duhovnika, tam je on hodil rojake klicat k vstrajnosti in vernosti. Tako ga vidimo redno v naši sosednji naselbini La Salle. Rev. Šusteršič je pravi ustanovitelj te naselbine. Tam je neumorno delal. Večkrat je začel spovedovati kmalu po kosilu in spovedoval do polnoči. Drugo jutro je zopet začel navsezgodaj. Poleg tega jih je še bodril in učil. Začel je zbirati za cerkev, za katero je tudi prostor sam določil. Leta 1900 je bil tudi predsednik cerkvenega odbora. Istega leta sta šla z njim J. Oberstar in P. Perušek prosit škofa v Peorijo za slovenskega duhovnika. Ostal jim je pa tudi pozneje vedno naklonjen. Najdemo ga v sosednjih naselbinah, kjer še nimajo cerkve, ker jih je premalo, da bi vzdrževali svojega duhovnika: Roanoke in Wenona. Rev. Šusteršič je ustanovnik slovenske župnije v Springfieldu, ravno tako v Chicagi, So. Chicagi, Waukeganu. Da, njegovo misijonsko delovanje gre še dalje. On je pravi ustanovnik slovenske župnije v Milwaukee, Wis. in Indianapolis, Ind. Misijonaril je tudi v Kansas City, različnih manjših naselbinah v Iowi, Pennsylvaniji, Virginiji i. t. d. Dasi je bil utrujen do skrajnosti, vendar si ni privoščil počitka. Samo leta 1902 ga je hud prehlad prisilil, da je ostal v postelji. Ako ni bilo drugače, srečamo ga na potu v domovino po mlade moči, po mladeniče, kateri so se tukaj posvetili duhovski službi. Gledamo ga, kako mu je pri srcu slovensčina. Zato deluje, da obil slovenske učiteljice za župnijske šole. Zopet hiti v silo domov in v slovenska dekleta, katera so se tu posvetila

REV. F. S. ŠUSTERŠIČ,

ustanovitelj fare sv. Jožefa v Jolietu, Ill. in mnogoletni urednik Amer. Slovenca.

redu sv. Franciška kot učiteljice, katere sedaj delujejo za slovenske otroke v Jolietu. Pri vsem tem obilnem poslu ga pa še najdemo kmalu po prihodu v Joliet, kako opisuje Ameriko za koledar Družbe sv. Mohorja. Omenjeni koledar je prinesel leta 1894 dolg opis naše nove domovine, kjer jo Rev. Šusteršič slika v pravi luči, da razprši čudne nazore, katere imajo navadno ljudje onstran oceana o Ameriki. Leta 1896 dobi župnijska šola lepo pomoč v knjigi "Abecednik za Slovensko Mladež v Ameriki," katero je zopet on sestavil. Katekizem, kateri se rabi v starem kraju, je prevelik in neprimeren za amerikanskega otroka. Zato nas je Rev. Šusteršič obogatil z novo knjigo: "Katekizem za katoliške šole v Združenih državah ameriških". Nepristano ga vidimo v uredniški pisarni "Amerikanskega Slovenca" kot njegovega člena urednika. Zopet se pokaže druga potreba. Naši rojaki so večkrat ogoljufani in prevarani na potu v Ameriko. Veliko jih ima sitnosti zaradi te ali one stvari v Ameriki, kar bi se bilo lahko preprečilo o pravem času. Drugi zopet mislijo, da je Amerika neka brezverska dežela. Zato se Rev. Šusteršič vsede in napiše 132 strani veliko knjižico: "Pouk rojakom Slovincem". Ko ugleda lepo igro: "Sv. Elizabeta", se mu tako dopade, da jo hoče imeti predstavljeno na slovenski jezik, pri čemur mu je angleški pisatelj delal nekake sitnosti. Vendar pa je Marijina Dekliška Družba s pomočjo šolskih otrok igrala "Sv. Elizabeto" 23. aprila 1911. A kdo naj našteje vse, kar in kje je storil blagi župnik Šusteršič za slovenski narod v Ameriki? Vtrujen je legel k večnemu počitku. Po vsem tem delu razumemo njegov trud. Nič se ne čudimo, da je opešal tako hitro. Razumemo to utrujenost; bila je za nas, bila je za naš narod, bila je za zveličanje duš, bila je v delu za Gospoda in Njegovo cerkev. Bila je za blagor nove domovine.

ZAHVALA IN
PRIPOROČILO.

SLAVNEMU občinstvu se tem potom najiskreneje zahvaljujem za zaupanje in naklonjenost, katero se mi je skazovalo odkar sem v trgovini do današnjega dne.

Priporočam se tudi vnadalje. Po svoji najboljši moči bom tudi vbodoče poskušal vstreti v vsestransko zadovoljnost.

Ne pozabite, da je moje blago "garantirano" vsak kos.

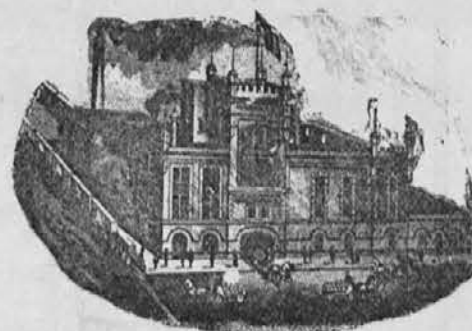

John N. Pasdertz
Mesnica in grocerija,
Vogal Cora in Hutchins Sts.
JOLIET, ILL.

OSCAR WEINBROD, Pres.

WM. MYLER, V. Pres.

JOS. G. HEINTZ, Sec'y-Treas.

Joliet Citizens
Brewing
Co.

NAŠI IZDELKI

"Old Lager"

"Jolly Dark"

"Family Malt Tonic"

"Ful Valu"

"Cremo" (Non-Intoxicating)

Telefon

272

208-210 Collins Street

JOLIET, ILLINOIS

Ustanovitev slovenske župnije sv. Jožefa V JOLIETU, ILL.

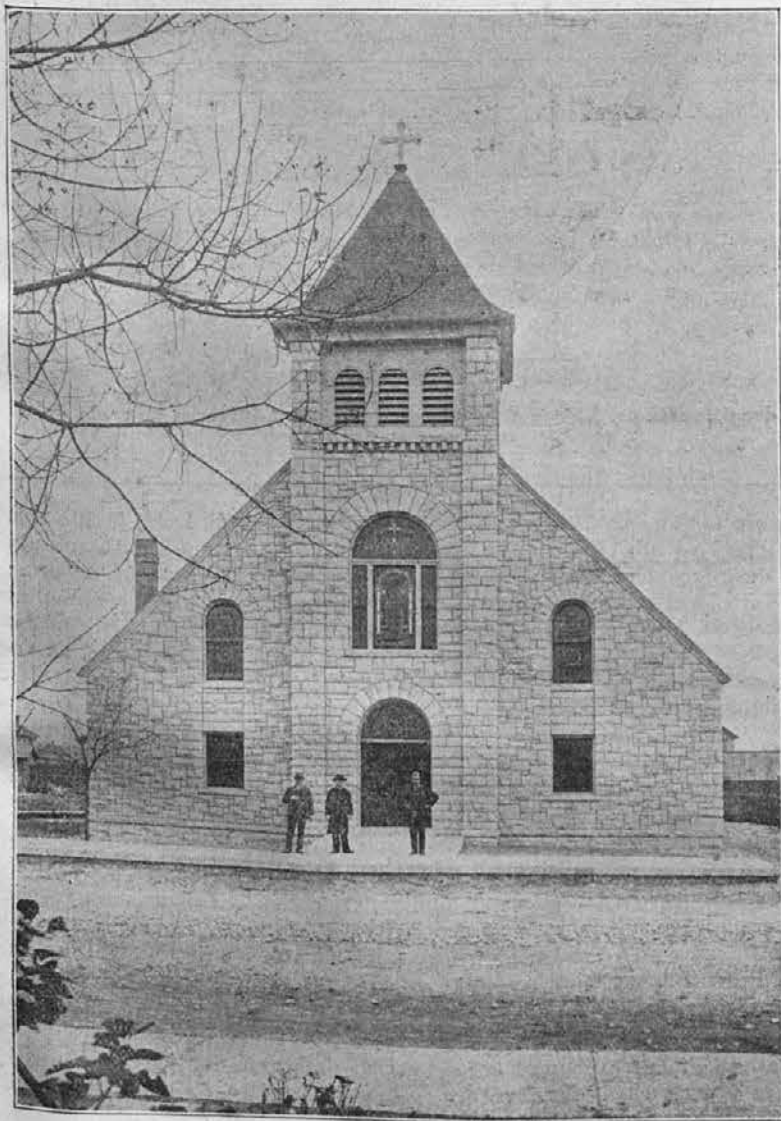
Ponatisk iz "Spominske knjige" omenjene župnije.

Dne 17. majnika 1673 je dobil Louis Joliet nalogo od kanadske vlade, da si ogleda Mississippi, očeta rek. Njemu se je pridružil jezuit Jakob Marquette, kateri je znal že pridigati v šesterih različnih indijanskih narečjih. Njegov namen je bil obiskati Indijance po Illinois. Na tem raziskovalnem potovanju sta našla lep kos zemlje, kateri se jima je zdel primeren za naselbino. Kraj so imenovali po raziskovalcu "Joliet". Leta 1837 je bila vasica inkorporovana. Bilo pa je nekaj nemirov med belci in prvotnimi prebivalci. Leta 1841 je bil charter preklican. Kraj je bil toraj brez vsake organizovane uprave do 19. junija 1852. Kmalu so začeli prihajati naselniki različnih ver in narodov.

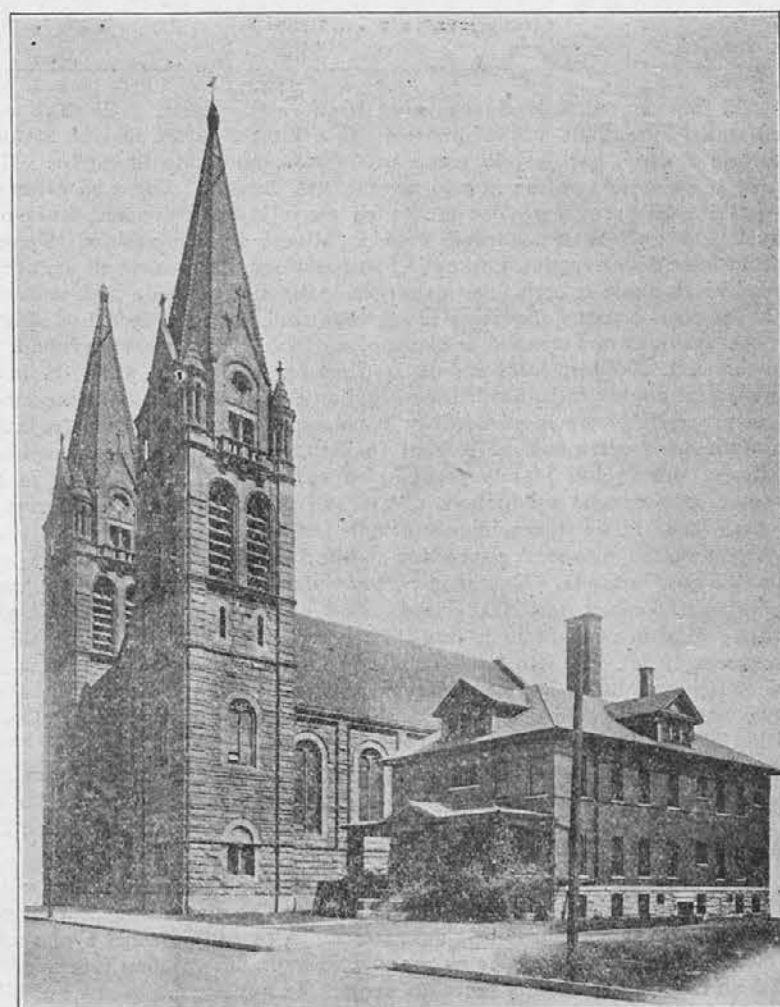
Katoliško prebivalstvo zasledimo že leta 1837. Prva Božja služba je bila opravljena menda leta 1838; daroval jo je leta 1834 posvečeni in 1839 vmrl škof Vincennes Simon Gabriel Brute. Ze leta 1835 je bil duhovnik Du Ponta-

vice namenjen v Joliet; vendar pa je sele č. Frančišek X. Plunkett sezidal prvo, malo cerkvico, posvečeno sv. Juriju, leta 1838. Ta ubogi duhovnik je storil žalostno smrt v snežnem viharju, ko je jezdil s svojim spremljevalcem k bolniku. Ker mu je burja nesla sneg v obraz, se je nisko sklonil na konju. Pri tem se je pa s tako silo zaletel v vejo, katera je štrlela ravno na pot, da je skoraj takoj zdhnil. To se je zgodilo 14. marca 1840. Njegov naslednik je bil Du Pontavice. Leta 1844 je prevzel to mesto Rev. John Ingoldsby, leta 1850 pa Rev. Hamilton. Ta je sezidal sedanjo cerkev sv. Patricija blizu prejšnje cerkve sv. Jurija.

Cerkev sv. Jurija je bila prva cerkev v Jolietu. Mesto je bila sezidana cerkev sv. Patricija. Tjakaj so hodili v cerkev katoličani vseh narodnosti. Rev. Regal, Francoz po rodu, je začel zbirati Nemce, kateri so začeli zidati svojo cerkev. Bila je dovršena leta 1852. V nemško cerkev so hodili tudi naši rojaki. O velikonočnem času pa jih je obiskoval Rev. Solnce iz St. Pavla. Nemci so jim pa kmalu in odločno pokazali, da jim Slovenci niso dobrodošli. Ko je bil pri nemški cerkvi Rev. Cyprian, O. F. M. za župnika, so naši rojaki začeli misliti na ustanovitev lastne župnije. Ze 2 leti pred prihodom Rev. Šusteršiča zbrali so se na posvetovanje k John Zupanciču na 1109 N. Chicago cesti. Tu je bil izvoljen začasni odbor: John Zupancič, predsednik; Steve Štanfel, tajnik; Peter Rogina, blagajnik; John Meteš, Jakob Cesar, Steve Skrinar in Anton Golobič. Začeli so takoj zbirati denar. Takoj prvi mesec so nabrali \$800.00. S tem pa se je tudi ustavilo, ker ni bilo dobiti duhovnika. Da bi dobili duhovnika, so šli Peter Rogina, Jakob Cesar in Frank Schwab k nadškofu Feehanu. Ta jim je poslal Rev. Joseph Molitorja, škofijskega svetovaleca, da pregleda, kako župnija obstoji. Najprej so hoteli postaviti cerkev na vzhodni Jackson cesti; nazadnje pa so se odločili za prostor, kjer stoji sedanje župnišče, 810 N. Chicago cesta. Sedaj je bilo že več upanja. Imeli so že \$1,300.00, treba je bilo še \$450.00 za začetek. Ker ni bilo drugače mogoče, je odbor sam junaško posegel v žep. Na pomoč je prišel Rev. Solnce. Zjutraj je spovedoval v pritličju irske cerkve sv. Marije (St. Mary's Church), popoldne pa je imel sejo v Werner dvorani. V odbor so bili izvoljeni: Markus Krakar, predsednik; Joseph Študel, blagajnik, in Anton Golobič, tajnik. Da dobi slovenskega duhovnika, je šel Rev. Ivan M. Solnce v staro domovino. Poznal je gorečnost nekdanjega kaplana v svojem rojstem kraju, Smledniku. Tega je hotel pripeljati s seboj. Jolietska slovenska naselbina je dobila svojega župnika v osebi Rev. F. S. Šusteršiča 12. maja, 1891. Navdušeni dušni pastir je takoj pričel z delom. Maševal je v nemški šoli na oltarju, katerega je naredil Mr. Anton Nemanich. Njegov mašni strežnik je bil Mr. Anton Golobič, ki je vsakokrat zlagal ta oltar. V tej nemški šoli je imel tudi prvo sejo, kjer so se pogovorili, kakšna naj bo slovenska cerkev. Prvo nedeljo, ko je bil Rev. Šusteršič prišel v Joliet, imel je tudi prvi krst. Bila je to Mary Bluth, hči Jakoba Bluth in Marije, rojene Bertnik, sedaj živečih v Montani. Z zidavo nove cerkve se je pričelo takoj. Vogelni kamen je blagoslovil dne 19. julija, 1891, sedanji opat opatijske sv. Prokopija, Rt. Rev. Nepomuk Jaeger, O. S. B. iz Lisle, Ill. Vdeležba pri slavnosti je bila velikanska. Bile so pričujoče pričujoče pri blagoslovljenju vse narodnosti, posebno pa še Hrvati in Poljaki, ki so se tudi ločili od nemške cerkve in se priklopili Slovencem. Ta vogelni kamen se vidi še sedaj. Uzidan je v jugovzhodnem voglu novega župništva. Kamenje za novo cerkev je daroval Mr. Marcus Krakar. Pri tej priliki pa tudi ne smemo pozabiti tesarja, Jakoba Malarič, kateri je zabil prvi klin za stavbo. Ta čast ga je doletela, ker je bil prvi poročen v slovenski fari, dne 25. maja, s Katarino Kočevar. Še predno je bila cerkev dodelana, bil je tudi prvi pogreb. Umrla je namreč Marija Legan, stara 10 mesecev. Pogreb se je vršil 6. avgusta. Zidanje cerkve je hitro napredovalo. Darovi za cerkev so prihajali eden za drugim. V treh mesecih je bila cerkev dovršena. Zidana je bila iz rezanega kamnja, 90 čevljev dolga, 52 široka in oskrbljena s plinovo razsvetljavo. Za patrona so si farani enoglasno zbrali sv. Jožefa. Društvo sv. Jožefa, najstarejše društvo v Jolietu, je kupilo kip sv. Jožefa za veliki oltar. Bil je importovan iz Pariza. Za sveti-

Stara slovenska cerkev sv. Jožefa v Jolietu, Ill.

Sedanja cerkev in župnišče sv. Jožefa v Jolietu, Ill.

šče pred oltarjem so kupile naše slovenske žene dragoceno pregrinjalo. Messrs. Jacob Bluth in Steve Štanfel sta kupila mašni plašč za \$50.00. Mašno knjigo je kupil Jakob Bluth, sedaj bivač v Montani. Prvi kelih je kupil Mr. Joseph Študel. Se celo iz drugih krajev so prihajali darovi. Michael Butala iz Sugar Creek (Brown's Station) Iowa, je poslal \$800.00. Cerkev je dobila v dar tudi monštranco; venec iz čistega srebra je kupilo društvo sv. Jožefa št. 2 K. S. K. Jednote. Posrebreno kadilnico je darovala Mrs. Mary Študel. Cerkev je dobila tudi svetilnico za večno luč in obilo drugih reči. Rev. Šusteršič je izdal za cerkev skoro ves svoj denar. Veliko število faranov je prišlo k Rev. Šusteršiču prosit, naj se darovi ne oznanijo v cerkvi. Ker on ni tega storil, tudi mi ne bomo tu naštevati njihovih darov. Mnogo teh še živi, drugi pa so šli že v boljši svet po plačilo. Blagih dobrotnikov se bomo vedno spominjali v molitvah. Ti stari farani, ustanovniki, naj bodo vedno zgled mladini. Njihov spomin je časten. Tudi Slovaki so se skazali prijazne. Kupili so kipa sv. Cirila in Metoda za veliki oltar. Ko je bilo vse gotovo, doleteli so 18. oktobra za blagoslovljenje cerkve. Tisto nedeljo je priredilo chikaško slovensko društvo sv. Martina, sedaj sv. Štefana, izlet v Joliet. Da Slovani vzajemno delujejo, dokazuje posebno to, da so se radostnim srcem pridružili tudi češki cerkveni spolki velevažnemu izletu. Prišedše v Joliet je pozdravila došle goste izvrstna slovenska godba pod vodstvom kapelnika g. Kresal, slovensko društvo sv. Jožefa pa je napravilo špalir svojim sobratom. Hitro sta se sporazumela jolietska maršala, gg. Anton Nemanich in Steve Štanfel, s chikaškim maršalom, vsi na brzih belcih, dobro pogodili komando in uredbo številnih gostov, ki so se prav vojaškemu redu podali v mesto. Pri-

(Nadaljevanje na 12. strani.)

1868--1916
Jolietu priljubljeno pivo!

Naročite zaboj danes!

Standard Pale
ali Home Trade

PIVO

Pripeljemo ga kamerkoli v mestu.

Naprodaj vse povsod.

OBA TELEFONA 26

Fred Sehring Brewing Co.

JOLIET, ILLINOIS

(Nadaljevanje s 11. strani.)

zor je bil impozanten, kakoršnega Joliet še ni videl. Kakor v Chicagi, tako je tudi tukaj spremljala velika množica češke viteze, kateri so lepo izvajali težke vaje z meči, kar je bilo težko radi hrupa, bobnanja in godbe. Med potjo so se pridružila polska in celo nemška kat. društva. Zopet so napravili tuji spolki špalir pred cerkvijo; med temi pa je stopalo domače društvo z zastavo. Češki vitezi so pozdravili z meči. V cerkvi so se poklonili Vsemogočnemu in se zopet vrnili. Cerkev je bila natlačena, da niso mogli vsi noter. Ko so društva prišla iz cerkve, so napravila špalir med cerkvijo in župniščem. Kmalu je prišla častita duhovščina iz župnišča: mil. opat Bernard Ločnikar v lepi pontifikalni opravi z mitro in škofovsko palico, č. gg. domači župnik F. S. Šusteršič, J. Molitor, češki župnik iz Chicaga, o. Ciprijan, O. S. F. in o. Mangan, irski župnik iz Joliet. Blagoslovljanje se je vršilo z običajno molitvijo in procesijo okrog in po cerkvi. Po blagoslovljanju so bile pete, latinske litanije vseh svetnikov. Mil. opat je nato govoril slovensko o pomenu hiše Božje. Po pridigi je bila pontifikalna sv. maša. Č. g. Molitor je bil diakon, č. g. Šusteršič subdiakon, o. Ciprijan pa arhidijakon. Med svetim opravilom so se vršile tudi pridige v drugih jezikih. Služba Božja je trajala do ene popoldne. Ob štrih popoldne so bile še slovesne večernice in s tem je bila slavnost končana. Kmalu je cerkev dobila tudi harmonij. Orgljanje je sprva oskrbovala gospa Krakarjeva. Prvi organist je bil Frank Bernik, kateri je orgljal in vodil petje do leta 1894; temu pa je sledil A. Grčar. Bil je naš organist 10 let. Še isto leto sta bila postavljena v cerkev dva stranska oltarja s kipoma Marije Device, katerega je daroval rojak J. Zupančič, kakor tudi dva angelja za veliki oltar, dar Mr. Steve Štukela, in presv. Srca. Omenjeni kip Matere Božje stoji sedaj v velikem oltarju.

Tako je dobivala cerkev vedno več okrasja, le stene so bile še prazne. Več družin in samskih fantov je obljubilo kupiti posamezne postaje, tako da smo kmalu dobili nov križev pot. Postavljen in blagoslovljen je bil dne 28. februarja 1892.

A nekaj drugega so naši rojaki še posebno pogrešali pri cerkvi — zvonov. Navajeni lepo ubranega zvonjenja, kakoršno se čuje po slovenskih deželah pri vsaki cerkvi, so želeli, da bi tudi iz našega zvonika tem preje zapel zvona mili glas. Začeli so nabirati doneske za zvonove in napravili veselico v ta namen. V kratkem času je bila zbrana potrebna svota. Za nobeno drugo stvar ni bilo lažje nabirati novce, kakor za zvonove. Veliko je bilo veselje, ko so jih naši farani pripeljali pred cerkev. Imena darovalcev, kateri so darovali po \$10.00 ali več, so zapisana na zvonovih. Veliki zvon, krščen na ime sv. Jožefa (St. Joseph), nosi naslednja imena: Društvo sv. Jožefa, Joseph Pezdirec, Joseph Štukelj, Mathias Puhek, Anton Golobič, Martin Kapsch, Peter Jurjevič, Jacob Kren, Jacob Zelko, John Vrančar. Srednjemu zvonu je ime sv. Jurij (St. Georgius) in nosi tale imena: Vitezi sv. Jurija, Anton Nemanic, Jacob Bluth, Stefan Stanfel, Stefan Kukar, Matthew Bradeška. Mali zvon nosi ime Marijino (Sancta Maria). Vtila jih je slavno znana livarna Stuckstedejeva v St. Louisu. Uglasbeni so na glasove: F. A. C. Tehtajo 3,000 ameriških funtov. Stanejo \$800.00. V nedeljo, dne 23. novembra, leta 1892 so jih blagoslovili z veliko svečanostjo. Drugi dan so jih naši korenjaški fantje potegnili v zvonik. Od tedaj se glase čez hrib in plan, nas vabijo k molitvi in Božji službi, pošiljajo zadnji pozdrav zamrlim faranom, kadar prinesejo in odnesejo njihove telesne ostanke iz hiše Božje in zopet z veseljem glasom oznanjajo lepe praznike naše sv. vere. Ker so obešeni v zvoniku na isti način, kakor zvonovi v stari domovini, je kaj lahko potrkvati in klenkati z njimi. To znajo naši rojaki, da se jim čudi vse mesto kadar pritrkavajo ob velikih praznikih.

Zdaj je bilo vse, kar se rabi v cerkvi, vendar pa rojaki niso deli križem roke. Pred očmi jim je bila nova naloga, katera je čakala cerkveno občino. Ni bilo še lastne, farne šole, ne lastnega pokopališča. Svoje ranjke so pokopavali na pokopališču nemške ali angleške cerkvene občine. Na obeh krajih pa so zahtevali previsoke cene za grobove. Nemci so nazadnje popolnoma odpovedali pokopavanje naših mrličev na njihovem pokopališču; bali so se namreč, da bi jim prostora ne prevzeli. Sedaj ni kazalo drugega, kakor omisliti si lastno pokopališče. Vedno bolj občutljiva je bila tudi potreba lastne, farne šole. Ob ustanovitvi naše župnije je bilo komaj 12 otrok godnih za šolo. Nekateri izmed njih so hodili v angleško, drugi v nemško šolo, nekateri pa nikamor. V krščanskem nauku jih je poučeval č. g. župnik F. S. Šusteršič

ob nedeljah v cerkvi, ob sobotah pa jih je učil slovensko brati in pisati v zakristiji. Polagoma se je namnožilo število otrok. Več slovenskih družin se je preselilo v Joliet, ko so čuli, da imajo tam slovensko cerkev; marsikdo je dobil ženo in otroke z doma, mladi Amerikanci naši so tudi rasti. Treba je bilo misliti na zidanje šole. Vsi farani so bili s tem zadovoljni. Že so imeli pripravljen načrt in narejeno pogodbo, kar se je zgodilo nekaj, kar jim je zmedlo račun. Baš tedaj, po sklepu svetovne razstave v Chicagi, so nastopili slabi časi v Zjedinjenih Državah. Marsikdo se jih še sedaj spominja z žalostjo. Delo se je ustavilo povsod, z delom pa tudi zaslužek. V Jolietu so bile tovarne zaprte celih 18 mesecev. Kar si je kdo prihranil poprej, je tedaj potrošil. Kdor pa je živel od rok do ust, se je moral zadolžiti, da je preživel sebe in svoje. Trda je bila tedaj za vsakdanji kruhek. Na zidanje ali kupovanje zemljišča se misliti ni bilo. Čakali so, da se razmere zboljšajo. Da bodo rojaki pomagali, kakor hitro mogoče, o tem ni bilo dvoma. Tako je tudi bilo. Darovi za cerkvene potrebe so hitro pričeli dohajati, ko se je delo zopet odprlo.

Spomladi, leta 1895, so kupili na zapadni strani mesta, dve milj od mestne hiše prostor v obsegu peterih akrov. V sredo je postavil M. Štukelj velik križ. 26. maja se je vršilo blagoslovljenje z vso slovesnostjo. Vsa naša katoliška društva — tedaj jih je bilo že četrto — sv. Jožefa, Vitezi sv. Jurija, sv. Cirila in Metoda in sv. Janeza Krstnika, so odkorala z društvenimi znaki in zastavami na prostor. Vsi č. gg. jolietški duhovniki so bili prisotni in mnogo drugega občinstva. Vsakomur je ugajal raven, prostan, lepo ograjen prostor z velikim, pozlačenim križem v sredi. Prostor sam je veljal \$1,500.00, ograja, pota, križ, drevesa, nasadi in drugi stroški so pa znesli \$500.00. Po blagoslovu so se farani zbirali in kupovali lote, katere bodo nekoč služile v pokop njim in njihovim rodbinam. Kakor jih sedaj v življenju družijo hiša Božja, tako jih bo po smrti družila njiva Božja, kjer bodo mirno spavali smrtno spanje drug poleg drugega, čakajoč angelijske trobente, da jih pokliče k vstajenju. Križ, razprostrajoč se nad grobovi, bo oznanjeval njihovim potomcem, da ljubezen ne mine na robu groba, ampak sega v daljno večnost, kjer se bomo zopet videli nad zvezdami.

Isto leto so zgradili tudi svoje šolsko poslopje. Dovršeno je bilo meseca septembra. Zadnji teden istega meseca je bila veselica v šoli za pokritje novih stroškov. Šola se je odprla 2. oktobra 1895. Poslopje je bilo enonadstropno, 60 čevljev dolgo in 30 široko. Veljalo je z napeljavo mestne vode in notranjo opravo \$2,000.00. Ob otvoritvi šole se je vpisalo 64 otrok. Poučevali ste jih dve sestri iz reda sv. Frančiška, v petju pa cerkveni organist. Ko se je začela šola, se je začela tudi družba mašnih strežnikov. Bilo je okrog leta 1897, ko je č. sestra M. Ferdinandina naučila prvega mašnega strežnika Josepha Štukelja, da je bral trpljenje Kristusovo na cvetno nedeljo. Bila je namreč vedno ta navada, da je nekdo bral Kristovo trpljenje slovensko, ko ga bere duhovnik latinsko. Spočetka pa je opravljal to Mr. John Pezdirec.

Leta 1896 so podarili jolietški Slovenci cerkvi sv. Jožefa nove orglje. Napravila jih je orglarska tvrdka Story and Clark v Chicagi. Imajo 24 spreminov in stanejo \$475. To leto je bila že tudi prva nova maša v naši cerkvi. Bral jo je Rev. M. Šavs na novega leta dan.

Leta 1897 je obljubil mil. g. čičaški nadškof, da pride deliti zakrament sv. birmе. Za to svečanost je bila cerkev prebarvana, kar je stalo \$200.00. Naša društva so se pripravila na vreden sprejem našega nadvladika. Napovedani dan, 28. aprila, pa je deževalo, kakor bi iz škafa lilo; zato ni bilo mogoče imeti nikake slovesnosti izven cerkve. Zakrament sv. birmе je prejel 24 slovenskih otrok; pristopilo se ni namreč nikogar, kdor še ni bil pri prvem sv. obhajilu. Tisti čas še otroci niso bili tako srečni, da bi smeli pristopiti k sv. obhajilu v zgodnji mladosti. Klub temu pa se je zbrala v cerkvi velika množica faranov, kateri so vestno sledili sv. opravilu.

Župnija je ob tem času močno narastla. Ko so pričeli delati cerkev, je bilo 73 družin, tedaj pa jih je bilo že okrog 200. Začeli so gledati, kje bi se dobilo kaj novega prostora, kmalu se je ponudila ugodna prilika. Naprodaj je bilo kos zemljišča ravno za cerkvijo. Pogodili so se z lastnikom in je kupili 24. maja, leta 1897. Lota je dolga 165 čevljev, 66 čevljev široka in stane \$1,200. Bila je neprecenljive važnosti, ker leži poleg cerkve in šole.

Leta 1897 je bila že druga nova maša v slovenski cerkvi sv. Jožefa. Pel jo je Rev. John Plevnik, dne 20. junija.

Poseben napredek je napravila naša cerkvena občina leta 1898. To leto so zgradili novo župnišče, razširili šolo ter jo povišali za eno nadstropje. Staro župnišče ni bilo pripravno za duhovnikovo stanovanje; tudi ni bilo na-

REV. JOHN KRANJEC,

drugi župnik pri fari sv. Jožefa in urednik Amer. Slovencea do svoje smrti dne 12. febr. 1915.

rejeno v ta namen. Noben jolietški duhovnik ne pomni, kedaj je bilo zidano. Vsi farani so bili tega mnenja, da je treba novega župnišča, katero naj bi bilo dostojno stanovanje za duhovnika in ponos fari. Cerkveni odbor se je temeljito bavil s tem vprašanjem in potrdil načrt, katerega je napravil stavebenik Chas. Wallace iz Joliet. Zidanje se je pričelo meseca junija. Novo župnišče je stalo na istem prostoru, kjer je stala stara hiša, to je, na voglu Chicago in Clay ulic. Ima dvoje nadstropij in šteje s kuhinjo vred 12 sob. Oskrbljeno je z vso moderno hišno pripravo. Brez notranje oprave stane \$4,000.00. Dodelano je bilo začetkom oktobra, slovesno blagoslovljeno pa 16. oktobra 1898. Blagoslovljenja so se vdeležila vsa naša društva z društvenimi znaki in zastavami. Pričujočega je bilo tudi mnogo drugega naroda.

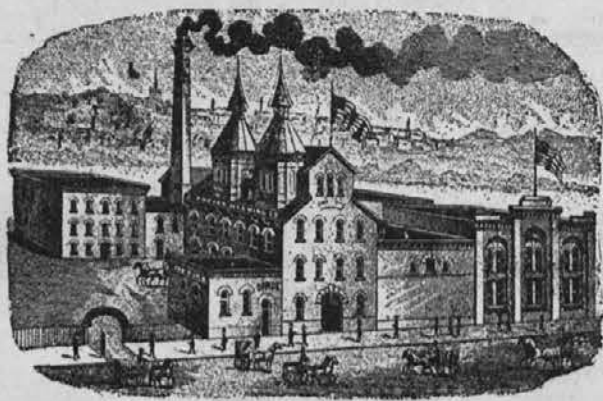
Mesec pozneje so blagoslovili tudi novo šolo. Dasi je bilo z župniščem obilo stroškov isto leto, so se vseeno lotili povečanja šole; stari prstori namreč niso nikakor več zadostovali. Delo je bilo dovršeno v treh mesecih.

Prejšnja leta so hodili sestre domu v samostan, oddaljen kakih 15 minut od naše cerkve. Leta 1898 so jim napravili lastno stanovanje zraven šole. Staro župnišče so premaknili na novo kupljeni prostor, je popravili in prenovili. Prostor za cerkvijo in šolo so ogradili, ga navozili s peskom in spremenili v igrišče, kjer se šolska deca razveseljuje in kratkocasi v prostih urah. Poprave in naprave so stale \$4,000.00.

Za božič, leta 1900, je dobila naša cerkev prekrasen dar, katerega še vedno občuduje vse mesto. Društvo sv. Jožefa je darovalo cerkvi krasne jaslice, kakoršnih nima nobena druga cerkev v mestu.

Prvič je bil sv. misijon v naši cerkvi leta 1901. Trajal je od 17. do 25. marca. Vodil ga je č. g. F. X. Bajec iz Fairfax, Minn.

1868

1916

KADAR HOČETE DOBRO PIJAČO

ki je okusna, okrepčujoča in zdravilna, sezite po čaši ali steklenici slavnoznanega

PIVA, ki se imenuje "EAGLE BREW"

Dobite je v vseh slovenskih in hrvatskih gostilnah v Jolietu in okolici.

Ako dobite naše pivo po isti ceni, kakor katero druge vrste, sezite po našem, ker je dokazano, da je okusnejše, krepčilnejše in zdraveje pivo, kot katero drugo.

E. Porter Brewing Co.

OBA TELEFONA 408

JOLIET, ILLINOIS

Prvi Slovenci v Ameriko.

(SPISAL J. L. ZAPLOTNIK.)

Pri proučevanju naše zgodovine se mi je večkrat porodilo vprašanje: Kdaj so prvi Slovenci prišli v Ameriko? Lahko si je misliti, da se na podlagi ameriških spisov ne da rešiti tega vprašanja. Mogoče bi nam stvar kaj pojasnili razni spisi na Slovenskem? Toda kako do teh priti zdaj, ko nas je ta strašna evropska vojna skoraj odrezala od stare domovine? Saj roparski Angličani niti našim pisem ne priznajo, kaj bi se šele zgodilo z večjimi zavoji! Naročati knjige iz Evrope torej ne gre v tem času. Vendar pa sem si želel dobiti v roke zlasti starega kranjskega zgodovinarja Valvasorja. Tu mi je čisto nenadno kaj postregel prijatelj Frank Zavřin iz Joliet, za kar mu bodi iskrena zahvala. Takoj sem začel prebirati "Čast vojvodine Kranjske" in našel sem v njej tudi nekaj, kar bo brezdomno vsakega zavednega ameriškega Slovenca zanimalo.

V 10. poglavju XV. knjige popisuje Valvasor krvave boje, ki so se vršili med Kranjci, Turki in Madjari proti koncu 15. stoletja, potem pa nadaljuje (zv. IV., str. 384-5):

"Tega 1492. leta je bil zopet odkrit takozvani novi svet, ali pravzaprav velik del starega sveta, namreč Amerika, ki je bila drugim trem delom sveta za mnogo stoletij zgolnina ne le iz poročil, ampak tudi iz spominov ter je takorekoč sploh odmrta njihovu znanju. Kdo je to zaspalo Ameriko zopet vzbudil, namreč Kristof Kolumb, kaj mu je bilo povod za to, in kako mu je kralj Ferdinand na Španskem preskrbel tri ladje z moštvo 120 oseb, kar tudi kje je prvo pristal, katere dežele je najprej odkril in v kakem stanju je iste našel, — vse to so svetstani tu razglasila že tako nešteto mnoga peresa, da se bojim, da bi radovednega čitatelja bolj ozlovoljil in ogodil, kakor pa razveselil in vzradostil, če bi tukaj obširno pripovedoval. A to stvari zato nisem hotel pustiti nedotaknjene, ker nekateri mislijo, da je bilo zraven tudi nekaj naših Kranjcev."*

"Oni, ki to menijo, smatrajo stvar za tem bolj mogočo, ker so bile zgoraj omenjene tri ladje, s katerimi se je Kolumb prvič peljal v Zapadno Indijo, baje liburnijske**), kot poroča Bertius, na katerega se pri tem sklicujejo. S temi tremi ladjami je (da vendarle nekaj malega o tem omenim) prvo prišel do otoka Cuba, kjer so velike jate ptic, in sicer nekatere kot naši slavci, v novembu razveseljevale goste gozdove s svojimi ljubeznivim petjem, se tudi ljubko ogledovala v mnogih srebrno čistih potokih poleg stoječa drevesa, in prav tako tekle velike reke s sladko vodo."

"Od tega prijetnega obrežja, katero je podolgoma obplul v nadi, da doseže konec otoka, ga je pa odtrgala nevihta in tirala k drugemu otoku, katerega je nato imenoval Hispaniola, a se danes zove San Domingo. Bertius pristavlja, da je (Kolumb) ravno tedaj odkril tudi otok Jamaica, na katerem je zaradi pomanjkanja živeža s svojci prišel v smrtno nevarnost, vsled česar so barbarski prebivalci upali, da bodo njega in njegove ljudi tem prej uničili. Toda on jih je pa baje prestrašil s tem, da je kot zveden zvezdoslovec glavarju tega otoka Jamaica namignil, da ga bo zadela velika nesreča, ako njemu in njegovim takoj ne prinese vsega potrebnega; in da naj mu bo v dokaz tega veliki lunin mrk, katerega bo on naslednjo noč povzročil. Vsled tega so ga divjaki tako dolgo zasmehovali, dokler res niso zapazili mesečnega mrka, katerega so se tako prestrašili, da so mu pred noge popadali in prinesli vsakovrstnih zalog, in radovoljno obljubili storiti tudi tisto, kar bo nadalje zahteval. (Petrus Bertius v V. knjigi svojih zbranih geografičnih tabel na 765. listu. Edit. in Octav.)"

"Na 788. listu, kjer razpravlja Bertius o Južni Ameriki in o tem odkritju nekoliko podrobnejše govori, o Jamaiki ničesar ne poroča, ampak le pravi, da je Kolumb zadel ob dva otoka, katerih enega je imenoval Hispania, drugega pa Joanna, in tam pustil 38 svojih tovarišev, z ostalimi se pa vrnil zopet domov in svojnemu kralju podal popolno poročilo o dovršenem potovanju; ko pa se ga je pozneje postal zopet zdelati želja podati se še enkrat na morje, je od kralja izposloval 17 liburnijskih ali slavonskih***) (rabim

*) H Kranjski prišteva Valvasor tudi srednje in vzhodno Primorsko z Devinom, Trstom, Pazinom in Lovranom ter hrvaško Reko. — Op. J. L. Z.

**) Liburnijo so imenovali današnje zapadno Hrvaško od Dalmacije pa ob morju do Reke in Kranjske. — Op. J. L. Z.

***) Pod Slavonijo so v Valvasorjevem času navadno razumeli današnje srednjo in istočno Hrvaško, včasih pa še tudi zahodno Hrvaško. — Op. J. L. Z.

besede nemške izdaje Bertia) ladij in se z njimi zopet odpravil v Ameriko, prišel prvo na otok ljudozreec, od koder je nekaj svojih ladij poslal na novo odkriti otok Hispaniola in kmalu tudi sam prišel za njimi, pa pronašel, da je bilo onih 38 oseb, katere je tam pustil, prav žalostno umorjenih, itd. (Glej 788. list pete knjige zgoraj omenjenega Bertia.)"

Tem Valvasorjem odstavkom sledi jako dolga pripomba, katero je dodal Erasmus Francisci. S tem možem, ki je bil svetnik grofovske hiše Hohenlohe-ov in Gleichen-ov na Nemškem, si je Valvasor dopisoval in ga tudi osebno obiskal. Ko je Valvasor izdal svojo "Čast vojvodine Kranjske", mu je Francisci popravil r kopirke in jih tudi razširil z mnogimi pojasnili, opombami in pripovedkami.

V zgoraj navedeni opombi Francisci najprej obširno popravlja Bertia, kakor ga je Valvasor citiral. A ker pa tudi Franciscijevi popravki niso vedno dovolj jasni in vrh tega obsegajo tudi precej stvari, ki ne spadajo sem, zato hočemo najprej kratko popraviti Bertijeve napake in to po najzanesljivejših virih.

Kolumb je štirikrat potoval v Ameriko.

Na prvo potovanje se je odpravil dne 3. avgusta 1492 s tremi ladjami in tedaj odkril predvsem otok Guanahani, nato otok Juana (zdaj Cuba) in otok Hispaniola (zdaj Haiti ali San Domingo). Tu je našel omenjene ptice, a velike reke pa nobene. Ob Hispanioli se mu je razbila ena ladja, vsled česar je moral tam pustiti 38 svojih ljudi, katerim je iz ostankov razbitih ladij dal napraviti malo utrdbo; sam pa se je vrnil na Špansko, da kralju sporoči o svojem odkritju in dobi več ladij za nova preiskovanja.

Na drugo potovanje se je podal 25. septembra 1493 s 17 ladjami. Našel je najprej Male Antile, na katerih so živeli ljudozrci, potem Portoriko in Jamajko. Ko je obiskal Hispaniolo, kjer je prejšnjo zimo pustilo 38 tovarišev, ni jih več našel; otočani so jih bili namreč pobili in njihovo utrdbo požgali, ker so preveč neuporabno ravnali z Indijanci.

Tretjič se je Kolumb podal v Ameriko meseca maja 1498. Odkril je otok Trinidad in ustje velike južnoameriške reke Orinoco. To je bila edina res velika reka, ki jo je Kolumb našel. Njegovi nevoščljivci so ga proti koncu leta 1500 vklenjenega pripeljali nazaj na Špansko.

Na četrto in zadnje svoje potovanje v Ameriko se je odpravil maja leta 1502 s štirimi ladjami. Odkril je srednjeameriško celino (današnji Honduras) in plul ob obrežju dalje proti jugu mimo Colona do rta Tiburon na južnoameriški celini. Iskal je prehoda v Indijsko morje, a ga ni našel. V velikem viharju sta se mu razbili dve barki, z ostalima pa se je komaj rešil na otok Jamajko, kjer so ga čakale nove nadloge. Stari, trohneli in črvi ladij sta se mu razdrli, da mnogo mesecev ni mogel nikamor z otoka. Med tem so se njegovi mornarji klatili po otoku in ropali ter trpinčili divjake. Kolumb je bil telesno in duševno tako zdelan, da mu jih nikakor ni bilo mogoče krotiti. Zato so se divjaki zarotili, da nesrečne Špance ali pobijejo ali pa izstradajo. To bi se jim bilo najbrž tudi posrečilo, da se Kolumb ni poslužil zvijače, ki jo omenja Bertius, in s pomočjo mesečnega mrka sebi in svojim rešil življenje. Po dolgih mesecih sta se vrnila njegova tovariša, katera je bil kmalu po svojem prihodu na otoku v malem indijanskem čolnu poslal po pomoč na otok Haiti; s seboj sta pripeljala rešeno ladjo, v kateri se je Kolumb s svojimi mornarji vrnil na Špansko. Tam je nekoliko mesecev pozneje umrl 1. 1506.

Ko torej Erasmus Francisci popravi napake, katere je Valvasor kopal iz Bertievih geografičnih tabel, se loti Bertievih liburnijskih ladij. Njegova tozadevna razprava, ki jo doslovno podajamo (zv. IV., str. 387-9), se takole glasi:

"Da je zgoraj navedeni Bertius mislil, da se je Kolumb najprej s tremi liburnijskimi in drugimi s 17 liburnijskimi ali slavonskimi ladjami peljal v Ameriko, bi se pa utegnulo marsikomu nekoliko negotovo dozdevati. Kolikor se jaz spominjam, ne bo lahko pri kakem drugem starem pisatelju najti, da je bilo prvo odkritje Amerike dovršeno s slavonskimi ladjami. Nemški prevajalec Bertievih geografičnih tabel je v latinski izdaji, katere pa jaz zdaj nimam ravno pri roki, mogoče res našel "Liburnicas naves", toda bojim se, da je to iz napačne razumeve prestavil "liburnijske ali slavonske ladije". Kajti "Liburnica" ne pomenja vedno ladje iz Liburnije, še manj pa iz Slavonije. Pomniti je, da so se ilirske in liburnijske roparske ladije

lahko dale za boj prav izvrstno oborožile in se tudi hitro in ročno obračale; zato so stari Rimljani svoje lahke ladje, katere so naposled tudi po vzorcu liburnijskih gradili, pozneje ravno tako liburnijske imenovali, če tudi niso bile zgrajene v Liburniji, ampak v Italiji; to pa zato, ker so se v obliki, priročnosti in hitrosti skladale z liburnijskimi. In če so menili lahko ladjo iz čisto drugih dežel, najsi je bila že z Grškega ali iz Azije, imenovali so jo sčasoma liburnijsko. Zato so pozneje vsi stari in mlajši latinski pisatelji vse lahke dirkalne ali lovske ladje slehernega naroda imenovali liburnijske."

"Ravno to je po mojem mnenju Bertius tudi tukaj mislil s tremi liburnijskimi ladjami, s katerimi je Kolumb prvič jadrar s Španskem v Ameriko, kakor tudi s 17 liburnijskimi, katere mu je prvič dal kralj po poročilu Petra Bertius, dasi se je slednji tudi tukaj nekoliko zmotil. Kajti španski in drugi zgodovinarji, predvsem pa marljivi pisatelji nanovo popisane Amerike (Das Neubeschriebene America D. O. Dappers), katerim je v tem bolj zaupati, pravijo, da je Kolumb najprej 1. 1492 na kraljeve stroške odjadrar v dveh dirkalnih ali lovskih ladjah in v tretji večji ladi s 120 vojaki brez mornarjev; drugič pa da je kralj ukazal zgraditi in pripraviti mu brodoge štirinajstih velikih ladij in treh še večjih, ki se pravzaprav imenujejo pinske ali kljunske ladje, in da je bilo to brodoge preskrbljeno z dvanajst sto vojaki, tudi nekaterimi duhovniki in vsakovrstnimi rokodelci, kakor tudi s konji, voli, prešiči, kozami, ječmenom, pšenico, fižolom, grahom, sadnim drevjem, trsem in drugo zalogo."

"Toda tudi ta popisovalec Amerike (Dapper) pri prvi vožnji s tremi ladjami dveh ni prav imenoval. Kajti dve lahki lovske ali dirkalni ladji s samo eno večjo barko bi gotovo vsega tega nikdar ne mogle nositi, kar so one tri ladje naložile, deloma moštva, deloma drugih stvari."

"Popisovalec življenja pomorskih junakov pravi, da so bile Kolumbu pripravljene prvič ena velika ladja z dvema brigantinama ali karavelama, za drugo vožnjo pa "tri male in štirinajst z dvanajst sto možmi dobro zasedenih in oskrbljenih brigantin ali karavel", na katere je bilo naloženo tudi vsakovrstne živine in več drugega (kot je bilo že prej omenjeno). Prevajalec te knjige o morskih junakih se je sicer tudi zmotil, ker je postavil "brigantine ali karavele", kakor da bi bile te ladje iste vrste, kajti karavele so okrogle ladje kakor holandske tovarne barke. — Sicer pa iz vseh teh okolnosti lahko vsakdo opazi, da so bile teko slavonske ladje, kakor tudi ne liburnijske (ako se pod liburnijskimi ladjami razume samo male lovske ali dirkalne ladje), ampak prvič ena velika ladja in dve liburnijski, t. j. priročni, ne pa dirkalni ladij. Kajti "Liburnica navis" ne pomenja vedno dirkalne ali pošne ladije, ampak navadno tudi bojno ali roparsko ladjo, kakršne ima jo pomorski roparji ali gusarji."

"Po tem takem je gospod glavni pisatelj (Valvasor) v tem pokazal svojo običajno previdnost in skromnost, ker ni za gotovo trdil, da je tudi nekaj Kranjcev šlo s Kolumbom v Ameriko, ampak samo rekel, da nekateri to mislijo zato, ker Bertius pravi, da so bile liburnijske ladje. Sicer pa on (Valvasor) tega tudi ni hotel kar tako naglo zavreči, ampak je stvar hotel nedoločeno pustiti. Take meje se z moje strani držim tudi jaz. Kajti dasi sem mnenja, da Amerike niso odkrile slavonske, ampak same španske ladje, vendar se mi zaradi tega ne zdi neverjetno, da so bili zraven vendarle nekateri Kranjci, ali vsaj taki ljudje, ki so takrat spadali pod kranjsko vojvodino. In k temu me nagibljejo tile razlogi: Prvič, da je Kolumb kakor tudi njegov oče, ki je bil ribič genovskega ozemlja, imel veliko izkušnje na Jadranskem morju in je obojito sin — po novem opisu Amerike — od mladosti bil in žil na morju; iz tega torej je po pravici domnevati, da je Kolumb seznanil s Senjci in jih nekaj izmed njih s seboj zvalil, ker Senjci so na morju vojaki brez primere. Drugič, si je lahko misliti, da se pred vsem na Španskem, kjer je že tako sprva večina smatrala to Kolumbovo namero za samo sanjarstvo in neumnost, ljudje niso ravno preveč gosti ali hudo gnetli za tako dolgo in nevarno morskovožnjo, ki se sploščeta ni nanašala na nobeno gotovo znano zemljo, nego na same Kolumbove domneve; zato je tem rajše in nujnejše najel prejkone tudi nekaj tujecev, katerih drznost in pogum mu nista bila neznan, namreč nekaj Dalmatincev, Istričev, Liburnijcev in Kranjcev in jih pomešal med španske vojake ali mornarje, ali med oboje. Kajti zadosti je znano, da se ti ljudje ne boje nobene nevarnosti in so takorekoč srce drznosti ter da jih tudi vsled upanja na nekoliko dobička mine vsa zlovolja nad napori. Zato ni torej nič slabega, da so se tudi nekateri Kranjci ali Istričji in Senjci za to prvo morskovožnjo v Ameriko dali za vojake vzeti in porabiti. To so moje preproste misli, nad katerimi pa naj še drugi, ki imajo morda več razloga v tem, nikar ne spotikajo."

Tako torej piše Erazem Francisci,

Valvasorjev sodnik in pojasnjevalec njegovega dela "Čast vojvodine Kranjske". Izdano je bilo to delo 1. 1689, torej skoraj 200 let potem, ko je Kolumb odkril Ameriko.

Potemtakem bi sklepali, da se da težko dokazati, da so že s Kolumbom prišli Slovenci v Ameriko. Mogoče je, da so prišli, a dokazov ni. Da so pa prišli kmalu nato, recimo v 17. stoletju, to bi se pa po mojih mislih dalo nepobito dokazati, če bi mogli pregledati tozadevne dokumente, ki bi se morali nahajati ali v avstrijskih, ali pa v španskih arhivih. In sicer so bili ti naši rojaki najbrž vojaki. —

Ta trditve se bo marsikomu morda nekoliko čudna zdela, zlasti če vpoštevamo samo razmere, kakršne vladajo zadnja desetletja v naši stari domovini, ne pozna pa razmer, v katerih so živeli naši pradedi pred 225 in več leti. Ali pomisliti je treba najprej, da je splošno vojaško dolžnost na Slovenskem vpeljal šele milostljivi cesar Franc Jožef I. leta 1868. Vsled te postavbe mora dandanes vsak sposoben slovenski mladenič k vojakom, in tako že vlada poskrbi za to, da se tudi najbolj vročekrvni fant naveliča vojaškega tornistra in trobente, ne da bi mu bilo treba v ta namen hoditi preko avstrijske meje. In kot je znano, za to ne dobi pravzaprav nobene plače.

Ali nekaj je bila stvar drugačna, ko še ni bilo splošne vojaške dolžnosti. Avstrijska armada je bila takrat še majhna, in zato je bilo tudi povpraševanje po vojaških novicah primeroma še majhno. Toda Slovence je že od nekajda veselilo vojaško življenje. To je razvidno tudi iz Valvasorja, ki v 2. poglavju II. knjige (zv. I., str. 103) najprej hvali Kranjce kot jako dobre delavce, potem pa piše o njih sledeče:

"Kakor pa se takoj neumornih pešij poprimajo dela, tako imajo pa pri vsem tem vendarle urne noge tudi pri telečnjaku in trobenti. Kajti ne dajo se neradi vzdrževati za vojake; saj jih samo v Ljubljani v mestu vsako leto

kar mnogo tisoč stopi v službo ne le pod rimskim (t. j. avstrijskim) cesarjem, ampak tudi pod španskim kraljem (ki skoro vsako leto na Kranjskem nabira vojake) in pod Benečani. Zato se bo pod vsemi vladami našlo Kranjce, in treba je o njih zares podarjati, da postanejo najboljši in najzatrnejši vojaki. To pa tudi ne more biti drugače, ker se že doma v miru vsak dan borijo zoper vsako neželjenost ter se s trdo življenjsko navado že naprej utrjujejo, še predno pridejo med vojake-oklopnike."

"Človek bi se sicer začudil in komaj verjel, da Kranjska vsako leto pošilja toliko vojakov pod zastave in se takorekoč olajšuje svojih obilnih ljudi; ali kdor pozna množino prebivalcev, se temu ne bo čudil. Kajti dežela je nad vse bogata ljudij in celo po najvišjem, najstrmejšem in čisto kamenitem gorovju vsa obljubena; da, še celo po Krasu, kjer je videti le samo kamenje, je pomanjkanje rastlinstva povsod nadomeščeno s človeškimi bivališči, tako da tam vzklije in vzraste več ljudi kot pa pridelkov."

Ker jih torej preobljubena dežela ni mogla dostojno rediti, so šli pa k vojakom, kajti takrat vojaki niso služili zastojni kot dandanes, ampak so bili dobro plačani. Mnogokrat čitamo, da so se kar sredi vojne uprli, če niso redno dobili svoje mezde. Poleg tega so Slovenci že od nekaj radi potovali, in vojaška služba jim je nudila najlepšo priliko, da so si ogledali tuje kraje. In ker so bili Slovenci že od nekaj na glaslu kot izborni vojaki, se ni čuditi, da so jih povsod radi sprejemali v svoje armade. Iz zgoraj navedenega Valvasorjevega poročila razvidimo, da so tedaj kranjski veterani služili pod vsemi vladami križem sveta in da jih je na tisoče opravljalo vojaško službo tudi na Španskem. Saj so takrat na Španskem prestolu sedeli Habsburžani in so splošno vladali najboljši odnosi med špansko in avstrijsko krono. V onih časih je bila Španska največja dr-

žava na svetu. Njene kolonije so se nahajale po vseh delih sveta. Zlasti obsežne pa so bile v Ameriki. Ali bi bilo torej kaj izrednega, če so tedaj tudi slovenske veterane pošiljali čez morje v Ameriko, kjer je bilo vojaštva tako neobhodno potreba? A ni slovenskega zgodovinarja, ki bi nam te zadeve pojasnil na podlagi pristnih dokumentov. Naša zgodovina tiči pač še vedno v plenih, in mnogo je boče tudi ostalo v njih, dasi je vredna "lepših, slavnnejših usod".

Kdaj naj jemo.

Pri nas je postala navada, da jemo trikrat na dan: zjutraj zajtrkujemo, opoldne obedujemo in na noč večerjamo. "Časopis za ljudsko zdravje" pa priporoča, naj bi bil zajtrk izdatnejši, opoldne naj bi zaužili le kaj lahkega in v majhni količini, glavni obed pa naj bi bil šele okoli 7. večer. Večerja naj bi popolnoma odpadla. Tak način življenja bi bil baje najzdravejši. Otroci in slabotni ljudje naj po sedmih večer ne bi jedli več ne uživajo. Opoldne je koristno malo počivati in zaspati. Zlasti otrokom je opoldansko spanje baje zelo koristno.

Konec hajduka.

Pred kakimi 40 do 50 leti so v dalmatinskih gorskih pečinah živeli hajduški življenje sedmeri bratje Lasič, pred katerimi se je treslo ljudstvo pa tudi oblasti. Moderni čas je sam po sebi napravil konec hajduštvu, a sedaj je v Cavtatu umrl zadnji izmed hajduških bratov: Pero Lasič v visoki starosti.

Plesenj na prekaženem svinjskem mesu.

Osnaži pred vsem s ščetjo do dobrega plesnivo meso, otari potem dotična mesta s solno kašo. To dobiš, ako deneš v nekoliko vode toliko soli, da postane tekočina kot gosta kaša.

"Ali ni čudno, da nežne cigarete zadovoljijo!"

Chesterfields so storile nekaj "nemogoče" ker zadovoljijo, dasi lahke. So nežne! Chesterfields store za kajenje, kakor slanina in cvrtje za zajuterk, ker — zadovoljijo, Vendar so Chesterfields nežne kar je glavna stvar.

Nobena druga cigareta vam ne donese tega (zadovoljijo dasi so nežna), ker noben izdelovalec ne more ponarediti Chesterfield blend.

Ta izdelek je nov duhan in je najpomembnejši novi izdelek ter posledni 20 letne skušnje pri izdelovanju cigaret.

Legend & Myers Tobacco Co.

"Daj mi zavojček cigaret, ki zadovoljijo!"

Chesterfield

CIGARETTES

Zadovoljijo, dasi so nežne!

20 for 10¢

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZJEDINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915
Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill.

Tajnik—Josip Klepec, Joliet, Ill.

Čapis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill.

Blagajnik—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.

3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

Stephen Kukar, Joliet, Ill. Josip Težak, Joliet, Ill.

Math Ogrin, N. Chicago, Ill.

Glasiolo: AMERIKANSKI SLOVENEK, Joliet, Ill.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani (icami)

kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem gl. odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljke se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

Mt. Olive, Ill., 20. nov. — Iz urada društva sv. Družine št. 2 D. S. D., Mt. Olive, Ill., se naznanja vsem podrejenim društvom D. S. D., da se je odločilo igranje za zlato uro v korist društvene blaginje na 9. decembra. Ob-
jednem se prosi vsa ostala društva, da mi pošljejo prodane tikete do konca tega meseca, ker kasneje se ne bodo šteli veljavni. Toliko v prijazno naznanje.

And. Maren, tajnik,
dr. sv. Družine št. 2 D. S. D.

Nekaj črtic k zgodovini Amer. Slov.
Nadaljevanje s 6. strani.)

drugemu, da ga reši preteče pogube. Izdajal ga je samo do 10. številke. Tedaj je list prešel v druge, srečnejše roke.

Preč. g. Jos. F. Buh, slovenski misijonar in župnik v Toweru, Minn., je kupil Murnikov list meseca februarja 1892 za par sto dolarjev ter potem izdajal Amer. Slov. od 4. marca 1892 do 8. dec. 1899. Dasi prileten in že itak obložen z delom v misijonskem pokli-
tu, je preč. gospod pričel z mladeničkim navdušenjem orati ledino slovenskega časnikarstva na ameriški zemlji. Pod njegovim spretnim uredništvom se je list kmalu priljubil ameriškim Slovincem. Budil jih je k ljubezni do sv. vere in mile materinsčine, jih zbliževal in družil ter izpodbujal k ustanavljanju slovenskih društev, cerkvenih občin, šol itd. In Slovenci so sluhali njegov glas: vsepovsod, koder je bival naš rod, se je začelo veselje, gibanje v verskem in narodnem oziru, družili so se v društva in zedinili so svoja društva v močno K. S. K. Jednoto, ki tako blagodejno deluje po vseh državah naše ljudovlade.

Ali izdajanje slovenskega lista v Toweru, Minn., je bilo za preč. gospoda Buha zelo težavno, ker ni imel na razpolago primernih moči. List so namreč stavili samo angleški tiskarji, in sicer večinoma ponoči, kajti podnevi so imeli svoje navadno delo. Po-
je se je stvar v tiskarni obrnila na druge, ko je dobil Rt. Rev. Buh iz Ljubljane svojega nečaka Maksa Buha, tiskarja po poklicu. List je imel začetkom le približno 300 naročnikov. Pa še druge težave so bile.

Rev. M. Šav s je objavil v Glasilu K. S. K. J. dne 7. apr. 1915 pod naslovom "K obletnici ustanovitve K. S. K. J." zgodovinsko črtico, iz katere posnemamo sledeče vrstice, tičejo se Am. Slovence. Piše:

"Slovenci, kot narod s posebnim lastnim pismenim jezikom, stopimo v ameriško javnost z ustanovitvijo prvega slovenskega časnika v Ameriki 'Amerikanski Slovenec' 1891. Po prav kratkem času se je list radi pomanjkanja gmočnih sredstev preselil iz Chicago v Tower, Minn., kjer je takrat župnikoval starosta slovenskih misijonarjev veleč. g. Jos. F. Buh. On je bil je vnet misijonar in postrtovalen odločlj. Radi mnogoletnega delovanja med drugimi narodi se mu je pa nekako zgubila slovensko pravilna slovensčina. Torej se ni čuditi, da je v prvih listih 'A. S.', tiskanih v Tower, kar mrgolelo slovenskih, pismenih in tiskovnih napak.

"Prav takrat je prišlo v St. Paul, Minn., v bogoslovno več slovenskih dijakov, med njimi jaz. Ponudil sem se č. g. Buhu v sodelovanje, kar je on takoj sprejel, in mi dejansko prepustil urejevanje 'A. S.' v letih 1892 do 1896, posebno med počitnicami. V tih letih sem mnogo dopisoval po Ameriki radi lista in prišel v dotiko z vsemi takratnimi slovenskimi društvi". Nadalje je opisano, kako je prišlo do ustanovitve K. S. K. J., kar pa ne spada k našemu predmetu. Da pa je bil za ustanovi-

tev iste najboljši posredovatelj baš Amerikanski Slovenec, je splošno znano in priznано.

Ob sklepu III. letnika Am. Sl., dne 14. dec. 1894, je bilo v dolgem uvodniku rečeno med drugim: "Kje so blagodejni uspehi našega delovanja? S ponosom in zavednostjo odgovorjamo: v K. S. K. Jednoti! Koj v začetku nas je vodila misel, da na nekaj način zjednimo Slovence, a sami, nismo vedeli kako. Hoteli smo polagoma stvar upeljati, spoznati mišljenje rojakov v novi domovini in potem po gotovem načrtu z vso silo in odločno delovati za nameravano zvezo. Tako smo delali in dosegli svoj namen. Lansko leto smo povedali, da bo III. letnik v prvi vrsti posvečen delovanju in agitaciji za ustanovitev Jednote. Po Jednoti smo stremili, za Jednoto se potezali, razlagali njeno potrebo, mogočnost in korist; ni nas strašilo nasprotovanje protivnikov med lastnimi rojaki, vneli smo zavedne Slovence, budili mlačne, pregovarjali dvomičljive in vabili na ustanovno zborovanje, ki je v prvih dnevih aprila v Jolietu sklenilo, da naj se Jednota res prične — naša misel je prodrla, vresničilo se je naše pričakovanje, zmagali so nazori. Borili smo se nesebično za korist rojakov-delavcev, in to so oni sprevideli in se ravnali po naših navodilih ter v priznanje svoje naklonjenosti izbrali prostovoljno naš list za glasilo novorojenega osrednjega slovenskega društva, K. S. K. Jednote." V istem uvodniku je v nadaljnjem rečeno: "K. S. K. Jednota je, rekli bi, hčer 'Amer. Slovence'."

In k desetletnici Am. Slov. dne 13. dec. 1901 je pisal tedanji urednik Rev. F. S. Šusteršič med drugim sledeče: "Se pred desetimi leti sta bili v Ameriki le dve slovenski cerkvi in tri slovenska podporná društva, toda kdo je onaj čul o šolah, tiskarnah, knjižnicah, klubih, pevskih društvih, koncertih ali gledališnih predstavah ameriških Slovencev? Dandanes nam je to nekaj vsakdanjega, samo ob sebi umevnega. Dandanes imamo v Združ. Državah dvanajst slovenskih župnij, slovenskih kat. podp. društev pa okoli stotine, torej več kakor jih imajo naši bratje na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem skupaj. Kaj je dalo povod temu veselmu napredku? Kdo je zbral in združil ameriške Slovence? Največ zaslug za to ima Amerikanski Slovenec, prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Napredek Slovencev v Združenih Državah je v tesni zvezi z Amerikanskim Slovincem."

Monsignor Buh je oral ledino še v marsikaterem drugem oziru, toda kdor koli bo pisal njegov životopis, ne bo smel pozabiti zaslug, ki si jih je pridobil s svojim štabom vrlih sotrudnikov vred na polju slovenskega časnikarstva.

L. 1899, po dopolnitvi svojega IX. letnika, se je Amerikanski Slovenec po naporu prizadevanja Rev. F. S. Šusteršiča preselil iz Towera v Joliet, Ill., kjer izhaja še danes. Tu se je tedaj ustanovila velezaslužna Slovensko-amerikanska Tiskovna Družba, ki je bila inkorporirana še istega leta in je prevzela izdajanje našega lista, ki je bil tedaj še tednik, pod uredništvom goriomenjenega č. gospoda. List je začel izhajati v Jolietu dne 22. dec. 1899. Na uredniški strani prve joliet-ske številke je bilo čitati: "Slovensko-amerikanska tiskovna družba" je inkorporirana družba v državi Illinois s sedežem v Jolietu. Njeni uradniki so: Anton Nemanich, predsednik; Viljem Grahek, podpredsednik; John Kukar, tajnik; John Grahek, blagajnik. Urednik Rev. F. S. Šusteršič. Generalni manager Makso Buh." Potem še: "Amer. Slovenec stopa danes v

novi, povečkani in olepšani obliki pred slovensko občinstvo. Tiskarni je vse-skozi z novimi črkami na lepem, trpežnem papirju in oblika mu je še enkrat večja, kakor je bila poprej. Do sedaj je imel štiri strani, sedaj jih ima osem. Cena mu ostane ista (\$2.00)." In potem: "Današnji list 'Amerikanskega Slovence' je tiskan v štiri tisoč iztisih."

Kako je Am. Slov. vsestransko napredoval pod uredništvom prerano umrlega Rev. F. S. Šusteršiča, je znano vsem, ki so čitali list od leta do leta. Kadar se najde mož, ki bo pisal zgodovino Amer. Slovence, bode gotovo pokazal v pravi luči vse delo uredništvo in njegovih sotrudnikov. Za danes pa zadostuj, kar je napisal o tem za "Spominsko knjigo" slovenske župnije sv. Jožefa v Jolietu sedanji upravnik Am. Sl. Med drugim piše:

"Prvi predsednik lista (A. S. v Jolietu) je bil g. Anton Nemanich, ki mu še danes vzorno načeljuje.

Prvi tajnik lista je bil g. Viljem Grahek, pravi amerikanski Slovenec, rojen in vzgojen v državi Illinois; tudi on je ostal tajnik tiskovne družbe do današnjega dne.

Prvi blagajnik lista je bil g. John Grahek, ki je znan finančni steber. Tudi on je blagajnik tiskovne družbe še dandanes.

Prvi urednik lista v Jolietu je bil pok. Rev. F. S. Šusteršič, ki je vodil list ves čas do svoje prerane smrti. Sledil mu je pok. Rev. J. Kranjec, ki je ostal urednik do svoje smrti leta 1915. Zdaj je urednik lista g. Filip Gorup, ki je vpislen pri listu kot sotrudnik in urednik že od leta 1902.

Prvi upravitelj lista je bil g. Maks Buh, ki se je z listom preselil v Joliet iz Towerja. Ostal je pri listu do leta 1903. Kakor znano, je g. Buh preminul v Pueblo, Colo., pred nekaj leti.

Leta 1903, je sledil g. Buhu v upravitelstvo g. Jos. Dunda, ki je ostal pri listu do jeseni leta 1905.

G. Jos. Klepec je prevzel upravitelstvo z odstopom g. Dunda in je ostal pri listu do današnjega dne, le od novembra 1912 do junija 1913, ko je po-toval za list in bil v stari domovini na obisku, ga je nadomestoval g. Rafael Zupanec.

Poleg uradnikov v tiskarni je več vpislenecv, ki so Slovenci. V tej tiskarni so se naučili tiskarskega posla sledeči: G. Leo. Grill, je že 15 let stalno vpislen pri listu, g. John Ivanšek, ki je črkostavski mojster pri Joliet Herald-News, g. John Brunskole, g. F. Husich, g. Jos. Avsec, g. Geo. Sugel

in razni drugi, ki so bili pri listu dalje ali manj časa vpisleni, a nekateri pa so še sedaj.

Od leta 1901, je v tiskarni vpislen Mr. Alex. F. Ross. On je sedanji delovodja, sicer ni Slovenec, a se je toliko privadil našim črkam, da celo pomote sam opazi in popravi.

Od leta 1914, je vpislena v uradu gđ. Mary Stefanich, kot knjigovodkinja.

Kakor imajo pri evropskih "knapih" svojega "parkmandelca", tako je tudi v amerikanskih tiskarnah znana stvar neki "škrat", ki slučajno povzroča napake, ali vsaj vso krivdo potrpežljivo prevzame na svoja pleča.

Delničarji tiskovne družbe so gg.: Anton Nemanich, John Grahek, Viljem Grahek, Geo. Lopartz, Jos. Legan, B. Zelko, Jos. Sitar, Anton Nemanich Jr., Anton Pasdertz, George Erb, B. Ponikvar, Mat. Stefanich, John N. Pasdertz, John Ferko, Mih. Kochevar, Jos. Klepec in fara sv. Jožefa.

"Amerikanski Slovenec" si je leta 1909, postavil svoj lastni dom, kjer se nahaja od februarja 1910; ima svoje stroje, ki odgovarjajo vsem potrebam tiskarske stroke. Vse to ima v lasti brez vsakršnega bremena.

Kot 25letni mladenič v lastnem domu in dobro finančno utemeljen, stoji danes "Amerikanski Slovenec" trdneje, kakor kdaj poprej v 25tih letih svojega obstanka."

ČAST "AMERIKANSKEMU SLOVENCU"!

Pod tem naslovom je napisal Rev. Anton Sojar ob pričetku XX. letnika "Amer. Slovence" krasen članek, iz katerega navajamo sledeče vrstice:

Vsak človek ima svojo zgodovino — vsak časopis ima svojo zgodovino. Kakor koklja zbira piščeta pod peruti, tako je hotel zbrati prvi slovenski ameriški časopis naše po tej veliki državi razkropljene rojake v eno celoto, to je: zavedajmo se potom lista, da smo sinovi ene in iste matere Slovence in ene in iste matere sv. katoliške cerkve. Dajmo se spoznati, kar nas je Slovencev v Ameriki — to je bil prvi klic tega lista, iz katerega se je spoznal njegov nesebičen in idealen namen. A glej — Slovan ni za slogo, dasi bi v slogi Slovan bil nepremagljiv! Vsaka naselbina svoj list, vsaka jednota svoj list, vsak rojak hoče imeti svoje društvo, vsak predsednik dru-

RT. REV. JAMES TROBEC,

slovensko-ameriški škof v pokoju, ki je eden najzvestejših prijateljev Amerikanskega Slovence.

šiva hoče imeti svojo jednota. S kratka: "prekunsni" smo vsi — in ravno ta naša "kunšt" nas bo prignala tako daleč, da nas bodo kmalu požrli valovi angleškega morja. Vsi vemo, da slo-ga jaci, nesloga tlači — ampak mi Slovinci smo že taki domoljubni in rodoljubni gentlemeni, da — če moje ne obvelja, naj pa vse skupaj h... vzame. In ravno vsled tega je list imel razun veselih dnij tudi žalostne dneve tekom svojega obstanka. Zatreli so ga hoteli, hoteli so mu odvzeli javni vpliv in hotele so ga "mlade" moči poriniti v kot kakor godrnjavega deda, a ni se dalo in se ne bo dalo.

Dokler se bo slišala slovenska beseda v Ameriki, toliko časa bo živel Amerikanski Slovenec. — Dokler se bo v Ameriki molil "Oče naš" v slovenskem jeziku, toliko časa bo ta list spoštovan od vsakega rojaka, ki se prišteva med poštene katoliške Slovence.

Koliko velja en strel iz topa.

Strel iz topa, kakršne imajo na bojnih ladjah, velja 4160 K. Kadar odda top 90 strelcev, se mora znatno popraviti, kar je zopet precej drago. Dostikrat se pa zgodi, da postane top po nekaj streljih popolnoma neraben in da se ne da več popraviti ter ga morajo vreči med staro železje. Top na bojni ladiji velja 400,000 K, torej se mora pri-
šteti stroškom za vsak strel, če zdrži top 90 strelcev, še 444 K, tako velja en strel iz ladjinega topa 4604 K.

Človeška kri kot zdravilo.

Iz Madrida poročajo: V Almeri sta bila dva mazača in pet drugih oseb obtoženih, da so umorili nekega mladega dečka, s čegar srčno krvjo so hoteli ozdraviti nekega bolnega kmeta. Obtoženci, trije moški in štiri ženske, so bili obsojeni na smrt.

Največja joliet-ska veletrgovina oblek, pohištva in drugega blaga

THE EAGLE

~ČESTITA TEM POTOM~

Amerikanskemu Slovincu

K NJEGOVEMU SREBRNEMU JUBILEJU.

Veletrgovina "The Eagle" je pristno slovensko podjetje in je stalno oglaševala v tem listu. Njenemu napredku je več ali manj pripomogel list "Amerikanski Slovenec". Prepričani smo, da so res naši oglasi v tem listu bili vselej uspešni.

THE EAGLE

MATH. SIMONICH
predsednik in vodja

406-408-410 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

PRIPOVEDKE O HABSBURŽANIH.

Akoravno nimajo pripovedke vrednosti zgodovinsko dokazanih listin, vendar so nam dragoceni pripomočki, da lažje spoznamo značaj onih oseb, iz katerih življenja nam kak dogodek pripovedujejo. Če tudi ni vselej vse resnično, naj je le deloma ali celo popolnoma izmišljeno, kar nam poročajo pripovedke o odličnih in zgodovinskih osebah, vendar se vedno vjemajo z značajem dotične osebe in podaja ljudem natančno sliko njenega vedenja. Zato spoznavamo iz anekdot dostikrat bolj karakteristične lastnosti zgodovinskih oseb, kot iz zgodovinsko dokazanih činov, ki so lahko nastali vsled neizogibne sile. Zato takih pripovedek ne smemo zaničevati, dostikrat pa nam služijo celo kot zgodovinski pripomočki.

Stuttgartska bukvarna Robert Lutz je izdala knjižnico anekdot, kjer so v posameznih zvezkih popisani dogodki iz življenja knezov in velikih mož. Tretja izdaja petega snopiča te knjižnice nosi naslov "Habsburger Anekdoten".

Te pripovedke o Habsburžanih se prično z Rudolfom Habsburškim in se končajo s cesarjem Viljemom; pripovedujejo vse, kar je znano iz življenja 23. udov habsburške rodovine in kar je vredno, da se je napisalo, da bolje spoznamo značaj teh oseb. "Ta velika, močena rodovina," pravi izdajatelj v predgovoru, "kateri je skoro pol tisočletja odločevala dogodeke v polovici sveta, rodovina, v katere deli solnce ni nikdar zašlo," popisuje se nam z vsemi svojimi udi: ti so po božni in močeni, siloviti in nežni, rahločutni in brez srca, močje terne značaja kot jeklo, pa tudi priproste odpustljive narave, kakoršne so jih napravili čas, zmognosti in okrožje. Tu dobimo marsikaj vsakomur znanega, toda mnogo tudi tacega, kar je tudi izobraženim krogom neznano.

O Rudolfu Habsburškem pripovedujejo ljudje to-le dogodbico, ki nas spominja na originalno razsodbo kalifa Harun al Rašida. Neki kupec je tožil cesarju, da je izročil svojemu gospodarju mošnjo polno denarja, da mu je pa ta sedaj noče vrniti. Rudolf je zahteval od trgovca, naj mu natančno popiše mošnjo, in mu rekel, naj čaka v strani sobi konca. Nato je poslal po gospodarja. Začel se je z njim razgovarjati in slednji izrazil željo, da se mu njegov klobuk tako dopada, da bi ga rad imel. Z veseljem je podaril gospodar svoj klobuk cesarju, ki je naročil slugi, naj ga nese pokazat ženi gospodarjevi in jo v imenu njegovega moža prosi, naj mu da zato ono denarno mošnjo. Žena je spoznala klobuk kot lastnino svojega moža, ni mislila na kako zvijačo ter je dala mošnjo služabniku, ki jo je izročil svojemu cesarju. Sedaj pa je Rudolf kar naravnost rekel gospodarju, da je trgovca okradel. Ker je ta vse skušal utajiti, pomolil mu je cesar pod nos ukradeno mošnjo. Tat je prebledel in priznal cesarju svojo krivdo, za kar mu je ta odmeril pravično kazen.

O cesarju Maksimilijanu I., zadnjem vitezu, se pripoveduje naslednje:

Maksimilijan je dal vselej, kadar se je umival, svoje prstane enemu izmed okoli stoječih dvornikov, da mu jih je držal. Nekoč mu neki strežaj, katerega mu je že večkrat prstane izročil, ni dal vseh prstanov nazaj. Ko si je drugi umival roke, prirnil se je tat zopet do njega, da bi mu nekaj nakitja odnesel; toda ta mu je odgovoril: "Ti

mi še od zadnjic nisi vrnil prstanov, zato te ne morem sedaj rabiti. Toda le potolaži se; v kratkem pride dosti zlata in dragih kamnov iz nove Indije, kjer so zelo po ceni. Potem si dam zopet nove prstane napraviti, da mi boš mogel zopet katerega ukrasti."

Da so znali ljudje knežjim osebam tudi v prejšnjih časih v gostilnah po "knežje" računati, dokazuje nam sledeča dogodbica iz življenja cesarja Karola V. Na nekem potovanju skozi Piemont obedoval je cesar Karol z veliko slastjo mastnega kapuna; po kosilu vprašal je cesar, koliko da je kapun stal. Ko so mu odgovorili: "Šest funtov", je ta rekel: "Ko bi bil to vedel, ne bi ga bil s tako slastjo povzeli."

O cesarju Ferdinandu I., ki se je zlasti s svojo zvesto odlikoval, pripoveduje zgodovinska anekdota naslednje: Drugi sin cesarja Ferdinanda I., nadvojvoda Ferdinand Tirolski, poročil se je zoper voljo na tistem s prelepo hčerjo nekega avstrijskega patricija Filipina Welsler. Ko je bil cesar vsled tega zakona na svojega sina dvanajst let jezen, pripomogla je Filipina sama do sporazumljenja. Leta 1561 prišla je nepoznana v Prago na cesarjev dvor, vrgla se Ferdinandu k nogam in mu tožila bol, katero ji strogi oče njegovega soproga pripravljala. Ginjeni cesar jo je vzdignil in ji obljubil, da hoče pri tem očetu posredovati, da ne bo tako ljubke vsakinej zaničeval. Sedaj pa se je dala Filipina spoznati in prevaran cesar je spoznal zakon za morganatičen.

Cesar Leopold I. ni samo rad poslušal godbe, temveč gojil jo je tudi sam. Igral je na flavto in komponiral. Njegov kapelnik se je izrazil nekoč zelo priljubeno o njegovem muzikaličnem talentu: "Kako škoda, da ni Vaša Visokost postala kak muzikant!" Cesar pa je odgovoril zadovoljno: "Nič ne škodi, počutimo se tako bolje."

Slično dogodbico pripovedujejo o cesarju Karolu VI. Karol je nekoč moštrosko ustrelil nekega jelena. Njegov spremljevalec, grof Trautson, vsled zabadajočih šal in surovosti v celnem kraljestvu znani ljubljeneč Karolov, je rekel nato: "To je strel! Bilo bi pametneje, da bi bili Vaša Visokost postali lovec." Karol mu je pa odvrnil, smeje se: "No, saj moremo tudi tako živeti!"

Mnogo je pripovedek iz življenja cesarice Marije Terezije in cesarja Jožefa II. Po smrti svojega soproga dolgo ni Marija Terezija obiskovala gledališča. Ko pa se je 12. februarja 1768 narodil njenemu sinu, pozneje mu cesarju Leopoldu II., prvi sin, obvestili so cesarico o tem dogodku na večer, ravno ko je imela opraviti v kabinetu. Takoj je tekla kar v nočni obleki skozi prednje sobe in hodnike v dvorno gledališče, se daleč pripognila čez doprtnjak lože in zavpila doli v parter: "Polde ima fanta in ravno za vezilo na dan moje poroke — ta je galant!" Cel parter in vse lože so bile vsled teh besed presunjene. — Ko se je Marija Terezija prvič po smrti svojega ljubljene soproga pokazala svojemu dvornu, videla je kneginjo Auersperg, zadnjo ljubljeno Franca I., vso objokano in zavito v črn pajčolan. Vsi, ki so se ji doslej klanjali, so jo zapustili in osamljena je stala na strani. Marija Terezija se je obrnila proti nesrečnici, ji podala roko in rekla glasno: "Medve sve v resnici veliko izgubila, draga moja!" Potem se je ogovorila tudi druge dame in gospode, ki so zopet preje zapuščen marljivo dvorili.

Cesar Jožef II. je slišal nekoč pri vežbanju nekega dragonskega polka, kako je nek častnik zmerjal nekega vo-

POMAGAJMO REVEŽEM V SLOVENSKI DOMOVINI!

Predsednik Wilson pravi v letošnjem razglasu o Zahvalnem dnevu sledeče:

"In tudi nujno omenjam in priporočam našo dolžnost, na ta naš dan miru in izobilja misliti v globokem sočutju na trpeča ljudstva, katera so po grozoti vojne tako neusmiljeno prizadeta, ter prispevati od naših obilnih sredstev v olajšbo njih trpljenja."

"Naše ljudstvo ne bi moglo na noben boljši način pokazati svojega resničnega obnašanja nasproti sedanji borbi narodov, nego tako, da prispeva iz svoje obilnosti v olajšbo trpljenja, katero je povzročila vojna."

Pač lepe in uvaževanja vredne so te besede predsednikove. Ali se boste ravnali po njih? Ali boste kaj prispevali v olajšbo svojcev, prizadetih po vojni?

Poslijte kak dar v "Amerikanskega Slovenca" sklad za slovenske begunce ter vdove in sirote padlih vojakov slovenskih!

Devetnajsti izkaz darov.

Michael Ursch, Joliet, Ill.	.....\$ .50
Joseph Plevnik, Joliet, Ill.	.....1.00
Geo. Maurin, Eveleth, Minn.	50
Miss Marie Torker, Valley, Wash.	50
Geo. Miketich, Pittsburgh, Pa.	.....1.00
G. M. Sone Bruder, Spring Garden, Cal.	.....2.00

Skupaj.....	\$ 5.50
Osemnajsti izkaz.....	723.80
Skupaj.....	\$729.30

Vsem usmiljenim rojakom in rojkinjam, ki so dosedaj kaj darovali v ta sklad in namen, izrekamo najiskrenejšo zahvalo!

Darove sprejema: Amerikanski Slovenec, Joliet, Ill.

jaka. "Gospod, ne zabite," je rekel strogo cesar, "ta vojak je ravno tako človek, kakor vi. Jaz ne trpim, da bi se z onimi, ki so se posvetili domovini, slabo ravnalo!" — Dve ženski sta prišli cesarja Jožefa II. nekaj prositi. Ena teh je imela na glavi po turški še gi napravljen nakit. Prošnjo prve je cesar odobril, drugi pa je rekel: "Vi morate pa prositi vašega vladarja, turškega sultana; saj poznam iz vašega nakitja, da spadate med podanike turškega sultana." — Na poti v Pariz dospel je Jožef preje v Rheims, kot njegovo spremstvo ter se nastanil v že preje odločeni gostilni. Radovedni gostilničar ga je opozoval, ko se je česal in bril in ga vprašal, kakšno službo ima on pri avstrijskem cesarju. Jožef pa je odgovoril: "Jaz ga včasih brijem." Resnica je, da se je cesar Jožef celo življenje sam bril. Šele v zadnji bolezni je rekel, naj ga pride obriti brivce. Ko ga je obril, dal mu je cesar tri cekine in rekel: "Ta človek je prvi, ki je imel z mojim obrazom opraviti." Ko so vprašali cesarja Jožefa, kako da sodi on o novih američanskih nemirih, je rekel: "Ti ljudje ravno iz njihovega stališča popolnoma prav, toda moj stan zahteva, da sem kraljevskega mišljenja."

Cesar Franc I. izbral si je za geslo: "Justitia regnum fundamentum" (pravičnost je temelj kraljestva). Zato se je podvrgel vsaki postavi, tudi najmanjšemu policijskemu predpisu. Kadar se je peljal v Prater na izprehod, vslej se je peljal v isti vrsti kot so vozili drugi; tožbe proti svojim podnikom pa je večkrat celo izgubil. Seveda so ga zato vsi državljani imenovali pravičnega. V političnih vprašanjih pa je bil ta cesar strogo absolutističnega naziranja. Znanе so njegove besede: "Kaj naj pomeni to, ljudstva, narodi? Jaz ne poznam narodov, jaz poznam samo podložnike!" O njegovem absolutističnem naziranju priča naslednji dogodek: Meseca februarja 1822 rekel mu je njegov telesni zdravnik, baron Stiff: "Akoravno Vaša Visokost zelo muči kašelj, vendar se ne plašim, ker Vaša Visokost dobro poznam. Nič ni boljše, kot dobra konstitucija." "Kaj govorite?" rekel je cesar, "mi smo sicer dobri prijatelji, toda, Stiff, te besede ne smem nikdar več slišati! Recite trdna narava, ali tudi dobra kompleksija, toda konstitucije sploh ni. Jaz nimam konstitucije in je ne bom nikdar imel!" — Milosrdnost Franca I. nam kaže sledečo dogodbico: Dvorni tajnik dal je cesarju prošnjo, v kateri je neki uradnik, ki je postal po dolgem službovanju bolan in onemogel, prosil podpore. Cesar je prijel za pero in vprašal: "Koliko je navada dati v enakih slučajih?" "Za enkrat bo dosti pet sto goldinarjev," je menil tajnik. Cesar je priklimal in pisal. Ko pa je hotel tajnik pisavo posušiti, zapazil je, da je cesar namesto pet sto — napisal pet tisoč in ga opozoril na to. "O, res je!" smejal se je cesar, "eno ničlo sem preveč zapisal! No, pa ne škoduje nič; kar je napisano, naj ostane. Mož ima pet otrok — rad mu podarim še to ničlo!" Znano je, da se tudi o cesarju Francu Jožefu I. pripoveduje mnogo pripovedek. Predmet teh pripovedek je zlasti ljubeznivost in milosrdnost cesarjeva. Naš vladar je zlasti velik prijatelj otrok in iz srca naj dokazuje to

prijaznost cesarjevo. Nekega dne prišel je cesar nenadoma v vojaško akademijo v Dunajskem Novem mestu in je hitro vstopil v neki razred. Ko je učence prijazno nagovoril, rekel je profesorju, stotniku Ebersbergu: "Le predavajte naprej, gospod stotnik!" Potem je položil svoj generalski klobuk na prvo klopi in je, sloneč na klopi, poslušal predavanje učiteljevo. Učence B., pred katerim je ležal cesarjev klobuk, si je hotel dobiti nekaj za spomin na to uro. Skrbno je stegnil roko in odtrgal iz šopka na cesarjevem klobuku eno zeleno peresce. Ko so to zapazili njegovi tovariši, naznanili so mu z znamenji željo, naj da tudi njim kak spomin iz cesarjevega klobuka. B. jih je ubogal in predzno ruval iz šopka perje. Naenkrat pa mu je klobuk odletel in zadel vladarja v roko. Ta se je obrnil in zapazil grešnika, ki je bil ves blede in s strahom pričakoval kazni. "Kaj ste nameravali s tem peresom, ljubim moj?" vprašal je vladar. Tolika prijaznost je ojačala učenca in jecjal je: "Za spomin, Visokost!" — "Pa Vam ni dosti eno peresce?" — "Ne, Visokost," je odgovoril hrabro mladenič, "tudi vsak moj tovarišev je hotel imeti eno." — "No, potem pa mi ne preostala druga, kot da Vam prepustim cel šopek", rekel je smeje se cesar in podaril šopek učencu B. Potem pa se je obrnil k profesorju in mu rekel: "Gospod stotnik, ne kaže mi drugega, kot da mi za sedaj posodite Svojo čepico!" Z veseljem so zavpila mlada-grla cesarju trikrat "Živio!" Žalibog ne moremo navesti tu več dogodbe iz življenja Habsburžanov, toda to bo zadostovalo, da spoznamo glavne poteze iz njihovega življenja.

Nova bolezen.

Zdravnik francoske vojne mornarice dr. Bellie je opozoril strokovnjake na neko novo bolezen, ki se pojavlja pri osebah, ki so zaposlene pri brezžičnem brzojavljanju. Ob zadnjih zapletljajih radi Maroka, ko je bil brezžični brzojav neprestano v delu, je pri poslujočem osebju opazil neke očesne bolezni, ki morejo imeti svoj izvor edino le v poklicu teh oseb. Tako se je pri enem pacientu pojavil ekcem (vlažen mehurček) v bližini očesa, pri drugem pa na členku roke. On je mnenja, da vsled intenzivnih ultravioletnih in drugih svetlobnih žarkov, ki nastajajo pri brezžičnem brzojavljanju nastopi vnetje oči (konjunktivitis). Kot varstveno sredstvo priporoča dr. Bellie modra očala.

Zdravila, ki se jih ni doteknila vojna.

Evropska vojna ima mnogo slabih posledic za Združene Države. Ena izmed njih je pomanjkanje mnogih lekov in vsled tega potreba, rabiti razne manj vredne nadomestke. Šo pa zdravila, ki niso priredeta po tej nesreči: Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino in druga Trinerjeva zdravila. Izdelovatelj je bil dovolj previden, da si se je zagotovil toliko množin vseh prmesi, ogroženih po vojni, da prestane to mučno preskušnjo brez vsake škode za Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. Njegova kakovost je danes in bo vedno najvišje vrste, ker bo Trinerjeva zaloga zdravilnih grenkih zelišč, korenin in lubov ter izbranega vina pretrpela vojno. Vkljub stroškom bode odlična zdravilna vrednost Trinerjevega ameriškega zdravilnega grenkega vina ohranjena. Vsakdo, ki trpi vsled zapeke, omotičnosti, razdražljivosti, izgube slasti in trdne volje, splošne slabosti, malokrvnosti itd., sme uživati to zdravilo z neomajnim zaupanjem. Cena \$1.00. V lekarnah. Jos. Triner, Mfg. Chemist, 1333-1339 S. Ashland ave., Chicago. Pišite nam v svojem materinem jeziku. V slučajih, kjer ni potrebna osebna preiskava, vam bo svetoval naš zdravnik drage volje. — Adv.

KJE JE G. JOS. VIDENIK IZ METlike? Za njegov naslov bi rad zvedel Ludvik Kambich, 1000 N. Chicago st., Joliet.

Luka Pleše

HRVATSKO-SLOVENSKA GOSTILNA

kjer točim najokusnejše pivo, fina do mača in importirana žganja in vina ter prodajem dišeče smodke. Se vsem priporočam v obilen obisk 1014 North Chicago St., Joliet, Ill.

Naznanilo!

Slavnemu slovenskemu in hrvatsko mu občinstvu v Jolietu naznanjam, da sem otvoril svojo

novo mesnico in grocerijo

na vogalu Cora in Hutchins cest, kje imam največjo zalogo svežega in suhega mesa, kranjskih klobas, vse vrste grocerije in drugih predmetov, ki spadajo v mesarsko in grocerijsko področje.

Priporočam svoje podjetje vsem rojakom, zlasti pa našim gospodinjam. Moje blago bo najboljše, najčistejše in tudi po zmerni ceni.

Spoštovanjem

John N. Pasdertz
Chicago tel. 2917
Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill.

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mestu

Anton Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in prave klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati našega mesnica in groceriji na vogalu Broadway and Granite Street

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1111

FIRE INSURANCE.

Kadar zavarujete svoja poslopja z ognjenj pojdite k

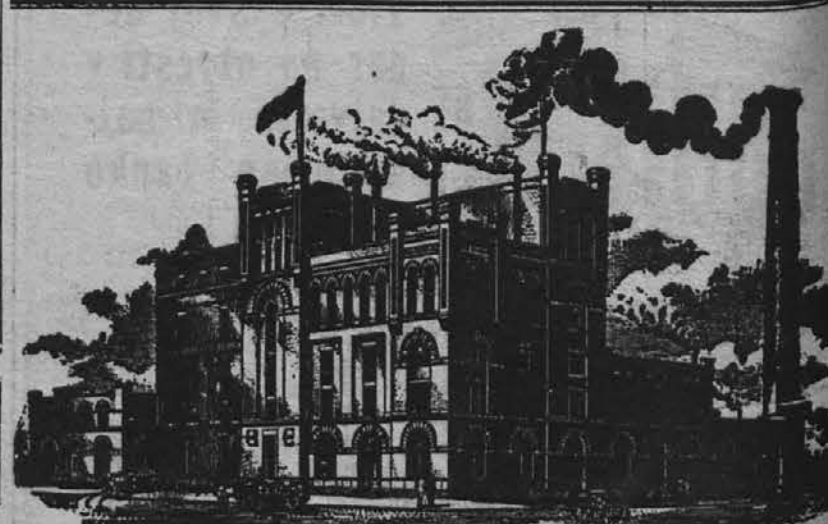
ANTONU SCHAGER

North Chicago Street
v novi hiši Joliet National Banka.

STENSKI PAPIR

Velika zaloga vsakovrstnih barv, olj in firnežev. Izvršujejo se vsa barvarska dela ter obešanje stenskih papirja po nizkih cenah.

Alexander Daras
Chi. Phone 376 N. W. 921
120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

Fred Lehning Brewing Co.

JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts. Both Telephones 26. JOLIET, ILLINOIS.

Rojakom priporočamo sledeče blago.

Kranjski Brinjevec, zaboj (12 steklenic) za	\$12.00
Kranjski Slivovec, zaboj (12 steklenic) za	\$10.50
Baraga, zdravilno grenko vino, zaboj (12 steklenic) za	\$5.00
Ravbar Stomach Bitters, zaboj (12 steklenic) za	\$7.00
Kentucky Whiskey, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	\$10.50
S. L. C. Monogram, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	\$10.00
Cognac Brandy, zaboj (12 steklenic) za	\$9.00
Holland Gin, zaboj (15 steklenic) za	\$12.00
Rock and Rye, Quarts, zaboj (12 steklenic) za	\$6.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	\$7.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	\$6.00
Domače Vino, v sedih po 6 galonov, 10 galonov, 25 galonov in 50 galonov, galon po	75c

Z naročilom je poslati Money Order ali Bank Draft. — Pišite v slovenskem jeziku na:

Slovenian Liquor Co., Joliet, Illinois.

REV. J. M. SOLNCE,

ki je pripeljal v Ameriko pok. Rev. Šustersiča, mnogoletnega urednika Am. Sl.

Naročite zaboj steklenic

novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Obs telefons 405

S. Bluff St., Joliet, Ill.